

nové mesto

**Jednota
v rozmanitosti**

Tohto roku sa uskutoční na dvoch miestach a v dvoch termínoch:

Ľubovnianske kúpele

Hotel Sorea

13. – 16. 7. 2023

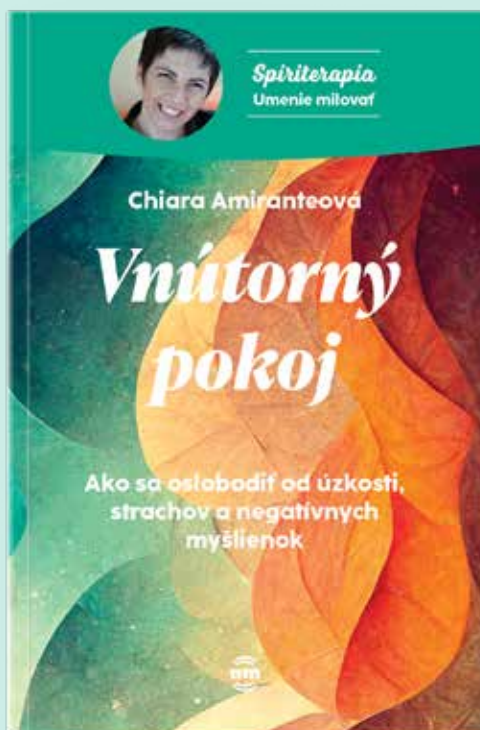

*Prihlasovanie
a viac
informácií po
naskenovaní QR
kódu.*

Badín

Dom Xaver, Banská 28

2. – 6. 8. 2023

Novinka*

Chiara Amiranteová

Vnútrotný pokoj

Život prináša najrôznejšie situácie, v ktorých nás môže zaplaviť úzkosť, strach či negatívne myšlienky. Ako si môžeme v týchto chvíľach zachovať pokoj srdca?

Chiara Amiranteová vypracovala pre mladých zranených ľudí v komunite „duchovný itinerár“, ktorý im môže pomôcť zmieriť sa so svojím životom a rozpoznať v sebe základnú potrebu milovať a byť milovaný. Kniha obsahuje množstvo podnetov, úvah a cvičení na posilnenie vlastného vnútra.

Ján Heriban

Z Nového mesta na nové miesto

Sme už v oddychovom, letnom režime, no u nás v Novom meste ešte doznievajú udalosti posledných týždňov, ktoré až také oddychové neboli. V Maďarsku sme absolvovali regionálne stretnutie redakcií Nové mesto zo Slovenska, Maďarska, Česka a zo Slovinska, na Bratislavských Hanusových dňoch sme diskutovali s biskupmi Janom Graubnerom a Ivanom El'kom a v Badíne sme privítali manželov Ventrigliovcov. Lepšie povedané, venovala sa im najmä naša kolegyňa Katka Jančíšínová, ktorá v Badíne strávila (s menšou prestávkou) v podstate celý týždeň. A tak trochu sme boli pri tom.

Málokedy sa mi stáva, že keď mi niekto niečo povie, stratím reč a neviem, čo povedať. Skôr mám pocit, že často rozprávam viac, než treba. No keď mi naša (ešte stále) kolegyňa Katka Jančíšínová oznámila, že ju oslovili s ponukou stať sa hovorkyňou Konferencie biskupov Slovenska, reč som naozaj stratil. Ani nie zo šoku, ktorý by som nedokázal predýchať, skôr z veľkého prekvapenia, ktoré však rýchlo prerástlo do prajnosti.

Túto novinu som sa dozvedel zhruba jeden a pol týždeň pred oficiálnym zvolením. Potom ako sme nahrali podcast o jej novej knižke Mária je prekrásna, ma Katka ešte zastavila s tým, že mi musí niečo povedať. Netušil som, čo je vo veci, ale vnímal som, že pôjde o niečo, čo nie je každodennou témou. A tak aj bolo. Nešlo však len o jednoduché oznámenie a moju gratuláciu. Strávili sme v rozhovore dlhší čas, počúvali sme jeden druhého, každý povedal, čo mal na srdci. V komunikácii, teda vo vyjadrovaní sa a aj

v počúvaní, Katka v Novom meste vynikala a verím, že vynikne aj na novom mieste. Sme radi, že nový hlas slovenských biskupov vychádza z našich radov a že Katka sa aj z tohto dôvodu rozhodla poskytnúť prvý, exkluzívny rozhovor po svojom zvolení práve Novému mestu.

Rozhovor vznikol len niekoľko hodín po zverejnení tejto novinky. S kolegom Cyrilom Dunajom sme neváhali a išli sme Katku podporiť priamo do Badína. Okrem možnosti urobiť prvý rozhovor sa nám dostalo aj inej obrovskej pocty – mohli sme sa spolu s Katkou a otcami biskupmi zúčastniť na svätej omši a naplno si vychutnať okamih, keď ju pri spoločnom slávení prijali medzi seba. Aj keď som pri podobných aktoch predchádzajúcich hovorcov nebol, dovolím si povedať, že tento musel byť o to silnejší práve preto, že do tejto funkcie uvádzali ženu – laičku, a nie kňaza. Modlíme sa spoločne za Katku, aby ju Boh mohol aj na tomto mieste použiť presne tak, ako chce.

To, že je Božiemu hlasu stále otvorená, vyplýva z jej vlastných slov.

No neprehliadnite ani ďalšie texty, napríklad rozhovory s kardinálom Mariom Grechom či komisárom pre deti Jozefom Mikloškom. A ak by vám náhodou obsah týchto strán na leto nestačil, zájdite na nm.sk, kde toho nájdete oveľa viac, alebo si vezmite na dovolenku aj niektorú z našich kníh.

Prežite príjemné leto a dostatočne si oddýchnite!

nové mesto

www.nm.sk

Vydavateľ Vydavateľstvo Nové mesto, s.r.o., Cablkova 10, 821 04 Bratislava, IČO 31 377 424

Šéfredaktor Ján Heriban **Vedúca vydania časopisu** Mária Valigová

Redakčná rada Cyril Dunaj, Mária Kohutiarová, Mária Kostyálová, Tatiana Kubišová, Michal Lukáč, Veronika Rendeková

Technická redaktorka Ľubica Hrmová

Jazyková redaktorka Mária Majerníková, Katarína Bodóva

Preklady a redakčná spolupráca Štefan Kmeť, Jozefína Brezovská, Katarína Jančíšínová

Grafická úprava a sadzba Zuzana a Jozef Turlíkovci, Mária Dolinská

Foto na obálke © Gen Verde

júl – august 2023. Dvojmesačník, 32. ročník

Objednávky na časopis posielajte na adresu

Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice

E-mail casopis@nm.sk **Telefón** +421 911 445 626

Číslo účtu SK 35 1100 0000 0029 4906 1968

Od 1/2019 je možné podporu realizovať cez darovaciu bránu www.nm.sk/podporte-nas/.

Reg. číslo EV 4634/12, ISSN 1339-0708. S cirkevným schválením Arcibiskupského úradu v Tmave dňa 4. apríla 2001, č. 1143/2001

Dátum vydania 20. júna 2023

Tlač VMV Prešov

Desaťročnica Materskej školy bl. Zdenky Schelingovej v Záhorskej Bystrici

Desať rokov v mnohých prípadoch ubehne ako voda, a ak sa neudeje nič svetoborné, ani si ich nevšimneme. Ak si však uvedomíme, že prví škôlkari sú dnes stredoškôláci s pevným postojom, založeným na princípoch práve tejto materskej školy, tak toto výročie ponúka príležitosť pozrieť sa do jej histórie a uvedomiť si význam vzdelávania už od detstva.

Spomenuté princípy dávajú škôlke punc výnimočnosti. Princípy založené na univerzálnom bratstve, jednote a vzájomnej láske, čo sú piliere Hnutia fokolára a jeho zakladateľky Chiary Lubichovej. Denné aktivity pomáhajú škôlkárom budovať si postoj človeka, ktorý vytvára pokoj, roznáša radosť v rodinách i na miestach, kde sa nachádza. Ide o vzdelávací systém prameniacy z pedagogiky spoločenstva Chiary Lubichovej.

Výnimočnosť výchovy a vzdelávania sa preniesla aj do samotnej slávnosti. V Kostole sv. Petra a Pavla sme sa zoznámili s osobnosťami, ktoré sa aktívne podieľali na vzniku školského zariadenia pre deti. Za všetkých spomeniem farára a dekana Ľudovíta Pokojného, ktorý bol kľúčovým iniciátorom myšlienky zriadiť v priestoroch farského areálu materskú školu. Ďalšími do tandemu sú rehoľné sestry z Kongregácie milosrdných sestier Svätého kríža, ktoré od počiatku zastrešujú fungovanie škôlky po všetkých stránkach.

Súčasťou slávnosti bola aj svätá omša s otcom arcibiskupom Stanislavom Zvolenským. Vo svojom príhovore sa dotkol potreby vzdelávania a výchovy už v útlom veku.

Foto: R. Borák

10. výročie Materskej školy bl. Zdenky Schelingovej v Záhorskej Bystrici.

Po svätej omši sme sa presunuli do farskej záhrady, v ktorej sú aj preliezky a pieskovisko patriace materskej škole. Tam program pokračoval kultúrnym vystúpením, ako aj svedectvami rodičov, ktorých deti navštevovali, navštevujú alebo budú navštevovať škôlku. Všetci sa zhodli, že cez deti v škôlke sa vytvorilo nádherné spoločenstvo rodičov presiaknuté rovnakými životnými princípmi, aké si osvojujú ich deti.

Záver slávnosti priniesol aj štipku fyzickej aktivity. Predstavitelia troch spoločenstiev participujúcich na zriadení a fungovaní materskej školy zasadili tri ovocné stromčeky symbolizujúce tri triedy. Samozrejme, nechýbali pri tom deti, mladí, absolventi a ani rodičia.

Všetkým, ktorí stáli a stoja za Materskou školou bl. Zdenky Schelingovej, želim veľa sily, trpezlivosti a odvahy do ďalšej desaťročnice.

Ján Medelský

Potrebné je, aby médiá nerozdeľovali, ale budovali mosty a podporovali dialóg

Foto: Katolícka univerzita v Lubline

Dr. Massimiliano Menichetti (vľavo) a Dr. Andrea Torielli (vstrede) na Katolíckej univerzite Jána Pavla II. v Lubline.

Potrebné je, aby médiá nerozdeľovali, ale budovali mosty, nestavali bariéry, ale podporovali dialóg, uviedli zástupcovia vatikánskych médií Dr. Andrea Torielli a Dr. Massimiliano Menichetti, ktorí sa 1. júna stretli s komunitou Katolíckej univerzity Jána Pavla II. v Lubline. Stretnutie so študentmi vrátane tých, ktorí študujú žurnalistiku, bolo zamerané na využívanie moderných médií a technológií, ktoré slúžia na komunikáciu v Cirkvi.

Odborníci zdôraznili význam mediálneho spravodajstva založeného na pravde a svedectve o živote ľudí. „Tvárou v tvár človeku, tvárou v tvár jeho životným skúsenostiam – aj keď nesúhlasíme s jeho zásadami – cítime väčšiu úctu a rešpekt,“ povedal A. Torielli. Pripomenul, že evanjelium sa šíri predovšetkým prostredníctvom svedectva ľudí, ktorých „Ježiš priťahuje a fascinuje“.

Pri predstavovaní poslania a rôznych aktivít Vatican Media Torielli zdôraznil, že každé posol-

stvo, aj keď ide o tragické udalosti, musí prinášať nádej. „V našej každodennej práci, aj keď musíme hovoriť o dramatických skutočnostiach, ako je napríklad vojna, sa vždy snažíme hovoriť tak, aby sme ponechali určitý priestor pre semienka nádeje. Pretože to je to, čo potrebujete,“ povedal Torielli.

Riaditeľ Vatikánskeho rozhlasu/ Vatican News M. Menichetti zdôraznil, že dôležitým aspektom ich práce je hovoriť o svetových udalostiach cez prizmu katolíckej sociálnej náuky. „To znamená, že ak napríklad na Ukrajine vybuchne bomba, určite informujeme o devastácii, ale zároveň ukazujeme, kto pomáha, kto pracuje v prospech iných ľudí, pre mier, pre bratstvo, a to na všetkých úrovniach: slovom, pomocou, politikou, diplomaciou a možnými riešeniami,“ uzavrel Menichetti.

Torielli a Menichetti ďalej poukázali na nevyhnutnosť využívania moderných technológií v médiách. „Potrebujeme médiá, ktoré využívajú všetky moderné technológie na sprostredkovanie dobra, na podporu výmeny názorov, na počúvanie druhých, na svedectvo o krásne

kreštianskej viery a ktoré nikdy nepremenia pravdu alebo identitu na obušok alebo múr,“ povedal.

Prof. Miroslaw Kalinowski, na ktorého pozvanie odborníci z Vatikánu navštívili univerzitu, spomenul Jána Pavla II. a jeho úlohu pri otváraaní sa svetu a podpore médií, ktoré sprostredkujú pravdu. Mediá sú na Katolíckej univerzite v Lubline dôležité: vyučuje sa tam žurnalistika a v oblasti sociálnych médií je Katolícka univerzita v Lubline v poslednom čase najaktívnejšia zo všetkých poľských univerzít. Na stretnutí s vatikánskymi odborníkmi sa zúčastnilo mnoho študentov žurnalistiky a štipendistov Nadácie Jána Pavla II.

Katolícka univerzita Jána Pavla II. v Lubline je jednou z najväčších katolíckych univerzít na svete a významným centrom katolíckeho myslenia. Vykonáva vedeckú činnosť a vzdeláva mladých ľudí v oblastiach, ako sú teológia, filozofia, spoločenské, právne a humanitné vedy, ako aj matematické a prírodné vedy.

Zdroj: tkkbs

Gulio Meazzini

Sen Gen Verde

Spievajú, hrajú, tancujú. Ženy z rôznych krajín a kultúr prinášajú svetu ideál jednoty.

Stráviť deň s Gen Verde je nebezpečné. Nebezpečné, pretože „zjednotený svet“ sa zdá na dosah ruky, vdychujete ho, je nákazlivý a medzi týmito 19 mladými umelkyňami zo 14 krajín a piatich kontinentov už existuje. Ich vzájomné vzťahy oslovujú, pretože spievajú, tancujú, hrajú, usmievajú sa, organizujú workshopy s mladými ľuďmi, robia vystúpenia pre väzňov vo väzniciach a po skončení predstavení demontujú svetlá a celé príslušenstvo, všetko naložia do kamióna a vracajú sa domov.

Skupina vznikla v roku 1966 v Loppiane z intuície Chiary Lubichovej. Gen Verde robia turné po svete už viac ako 50 rokov s cieľom budovať mosty medzi kultúrami. Spolu 147 členiek – hudobníčky, speváčky, techničky, herečky a tanečnice – sa v priebehu rokov vystriedalo pri tvorbe piesní a albumov, aby dali hlas ľuďom bez hlasu a priniesli národom posolstvo, ako žiť univerzálne bratstvo. Stretáme ich v Loppiane neďaleko Florencie, kde žijú a pracujú.

Kto sú Gen Verde?

Chrispine (Uganda) – Je to rodina. Medzinárodná umelecká skupina žien, ktoré hrajú, spievajú a tancujú, aby prostredníctvom umenia a hudby svedčili o hodnotách mieru a bratstva. Chceme prehovoriť k srdciam ľudí a svedčiť, že iný (lepší) svet je možný.

Sally (Írsko) – V roku 1966, keď Chiara Lubichová podnietila vznik skupín Gen Verde a Gen Rosso (mužská skupina), mala prorockú intuíciu: prinášať prostredníctvom jazyka umenia silné posolstvo. Je dnes ešte stále aktuálne ponúkať silné posolstvá? Určite áno a ešte ako! Počúvame, že mladí ľudia nemajú záujem o spiritualitu, ale naša skúsenosť je, že to nie je pravda. V skutočnosti nechcú jednoduché odpovede, ale v ich srdciach zostáva túžba po niečom veľkom. Majú veľa otázok a veľmi málo odpovedí, najmä o zmysle života. Tým, ktorí stratili nádej, tým, ktorí zažívajú zlyhanie vzťahov a krach ideálov, chce Gen Verde priniesť kvapku nádeje, skúsenosť, ktorá hovorí: môžeš zastaviť túto sériu ťažkostí, bolesti, nezmyslu.

Tvoríte náboženskú hudbu?

Alessandra (Taliansko) – Obsah našich piesní je viazaný na evanjelium, ale sú napísané univerzálnym jazykom. Na turné a počas workshopov sa často delíme o skúsenosti s mladými ľuďmi iných vierovyznaní alebo neveriacimi. Naše korene sú jasné, ale hodnoty, ktorými sa riadime, vychádzajú na povrch počas vystúpenia zo skúseností a štýlu, ktorý ponúkame. Až na konci vyslovujeme explicitne slovo „Boh Láska“. Na workshopoch, ktoré nasledujú po predstavení, rozprávame svoje osobné príbehy, pričom nevynechávame ani zlyhanie, ťažkosti a krízy. Snažíme sa osloviť mladých ľudí v ich nádejach a temnotách, ktoré prežívame aj my. Rozprávame o tom, ako evanjelium zmenilo naše životy.

Raiveth (Panama) – Hľadáme témy, ktoré sú dôležité pre dnešných mladých ľudí. Keď sa s nimi stretávame na workshopoch, pýtame sa: Aké veci vám nedávajú spať? Čo by ste chceli počuť v našich piesňach? Padne toľko tém a my odpovedáme skúsenosťami

*O čom sníva Gen Verde?
Chceli by sme ukázať, že jednota v rozmanitosti je možná. Toľko ľudí to vzdalo, už neveria, že je to možné, ale my chceme priniesť svetu nádej.*

Koncert Gen Verde v Bratislave

niektorých z nás, alebo skúsenosťami ľudí so silnými hodnotami. Prežívame situácie mladých ľudí, snažíme sa preniknúť do ich jazyka. Naša ponuka obsahuje tak svetské piesne, ako aj liturgický repertoár.

Ste skupina krásnych žien. Akú cenu má krása?

Anita (Argentína) – Otázka mladých ľudí je otázkou zmyslu, chcú autenticitu, všimnú si, keď je niečo falošné alebo prehnané. Pozerajú sa, či žijeme podľa toho, čo hovoríme. No žiť autenticky znamená dať vyniknúť kráse v každom človeku, a to ju umocňuje.

Adriana (Mexiko) – Postava žien v šoubiznise je často zneužívaná. My sa snažíme predstaviť inú úlohu

žien v spoločnosti, skutočnú lásku, ktorá nie je znečistená postrannými úmyslami. To si vyžaduje úprimnosť. To, že šoférujeme kamión, nastavujeme svetlá, spievame, líčime sa, dobre, ale slušne sa obliekame, znamená, že nie sme objektom, sme kanálom, cez ktorý dávame svoj život. Sme skupina žien, ktoré ponúkajú toto svedectvo: byť krásne nie preto, aby sme boli „použité“, ale preto, že poslanstvo, ktoré odovzdávame, je také veľké, že ak nebude vložené do krásnej nádoby, mohlo by aj nenaplniť svoje poslanie.

Hádáte sa niekedy?

Adriana (Mexiko) – Tak ako v prirodzenej rodine, hádame sa, pretože pochádzame z veľmi odliš-

ných kultúr a sme aj osobnostne odlišné. Naše tajomstvo spočíva v tom, že sa spolu porozprávame, veci si vyjasníme, začíname odznova, sme úprimné a máme odvahu sa ospravedlniť. Samozrejme, raz sa to podarí, inokedy vybuchneme. No kým si to nevyjasníme a nezmierime sa, nemôžeme spievať. Ako môžem v piesni povedať, že „tvoju bolesť som vzala na seba a našla som spoločnú reč“, ak som sa predtým pohádala?

Okrem toho každá z nás urobila svoju voľbu, sme zasvätené, a práve tam máme možnosť byť v súlade s týmto sľubom.

Marita (Argentína) – Byť zasvätená je výzva darovať seba a svoju energiu veľkému projektu, ktorý zahŕ-

Koncert Gen Verde v Bratislave

ňa spoločnosť a chce zaplaviť svetlom tých, ktorí sú predom mnou. Chcela by som svoj život venovať tomu, aby som ľuďom vrátila radosť, nádej.

V poslednom čase ste navštívili aj väzenie (pre mužov a pre ženy)...

Colomba (Kórea) – Zo začiatku to bolo ťažké, boli roztržití, rozprávali sa medzi sebou, nepozerali sa nám do očí. Potom sme začali spievať a hrať. Rozprávala som o svojej rodinnej skúsenosti, keď nás zavalili dlžoby: prestala som sa učiť, začala som piť, aby som na to nemyslela, až jedného dňa... Na konci tohto stretnutia nebolo počuť ani muchu. Všetci boli veľmi pozorní a pozerali sa nám do očí, prišli k nám, aby nám poďakovali, pretože aj oni mali

podobné príbehy, ktoré niesli na svojich pleciah. Niektorí plakali, niektorí mali v očiach radosť. Moja prežitá bolesť môže byť darom, môže dať iným nádej a silu začať odznova.

O čom sníva Gen Verde?

Nancy (USA) – Chcela by som, aby sme sa priblížili ďalším kultúram v Afrike a na Blízkom východe. Teraz odchádzame na turné do USA, kde je toľko rozdelení. Chceli by sme ukázať, že jednota v rozmanitosti je možná. Toľko ľudí to vzdalo, už neveria, že je to možné, ale my chceme priniesť svetu nádej. A pre tých, ktorí nám chcú pomôcť, stačí vyhľadať kontakty na našej webovej stránke www.genverde.it.

*Moja prežitá
bolesť môže byť
darom, môže dať
iným nádej a silu
začať odznova.*

Mária Kostyálová

Rabín Abraham Skorka: Bez ochoty vstúpiť do dialógu nám ostávajú len vojnové strely

„Na jednej strane vidíme veľký rozvoj vedy a techniky, na druhej vidíme generácie, ktoré vytláčajú Boha zo svojho života a s ním aj spravodlivosť, milosrdenstvo a dobro.“ Týmito slovami zakončil argentínsky rabín Abraham Skorka, osobný priateľ pápeža Františka, svoj prejav na pôde Trnavskej univerzity. Dôvodom jeho návštevy bolo prevzatie čestného titulu doctor honoris causa od vedenia Trnavskej univerzity.

Ovocie židovsko-kresťanského dialógu medzi Svätým Otcom a rabínom Skorkom

Staré latinské príslovie hovorí, že slová hýbu, ale príklady tiahnu. Blízke priateľstvo Svätého Otca Františka a rabína Abrahama Skorku je toho živým dôkazom. Latinskoamerický rabín a vtedajší kardinál Jorge Mario Bergoglio sa zoznámili ešte počas spoločného pôsobenia v Buenos Aires a odvtedy ostali v úzkom kontakte. Stelesnením ich dlhoročného priateľstva je aj kniha *O nebi a zemi*, ktorá je výsledkom série hlbokých rozhovorov rabína Skorku a kardinála Bergoglia o najrozličnejších teologických a svetských otázkach.

Dlhoročné nasadenie rabína Skorku na poli židovsko-kresťanského, ako i medzináboženského dialógu sa rozhodla čestným doktorátom oceniť aj Trnavská univerzita. Podľa jej prorektora Miloša Lichnera zo Spoločnosti Ježišovej je prítomnosť rabína Skorku na pôde univerzity inšpiráciou pri prehľbovaní vzájomných vzťahov s inovercami a ateistami. „Príklad životného priateľstva pápeža Františka a rabína Skorku nás učí, aká dôležitá je práca na dialógu. Iba tak totiž môžeme predchádzať totalitným režimom s uniformným spôsobom myslenia,“ povedal Lichner.

Podľa dekana fakulty Mareka Šmida je udelenie doktorátu posol-

stvom toho, že náboženská a názorová rôznorodosť nie je dôvodom, prečo by sme sa mali voči sebe vyhroňovať. Práve naopak, je pre nás príležitosťou, ako sa môžeme navzájom obohatiť a prehĺbiť svoje vlastné presvedčenie. „Profesor Skorka nám pripomenul, že dialóg znamená postaviť sa na miesto toho druhého. Dialóg nás vedie k empatii. Keby sme dokázali porozumieť druhým, nestávalo by sa toľko zlých vecí, akými sú vojny, násilie či iné prejavy extrémizmu,“ vysvetlil dekan Šmid.

Dôsledky absencie dialógu

Podľa profesora Skorku sme v súčasnosti svedkami ustavičnej snahy o vylúčenie Boha či popieranie akejkoľvek vyššej moci. Tieto tendencie vedú človeka k stále väčšiemu egocentrizmu. „Nedostatok hlbokkej religiozity vedie k existenčnej prázdnote, ktorá môže priviesť ľudí k hrôzostrašnému správaniu. Úsilie o nezmyselnú grandióznosť – ako je túžba dobyť iné krajiny, vlastniť obrovské bohatstvo či dosiahnuť slávu – sa stáva fanatizmom,“ popísal svoje obavy rabín.

Ako príklad uviedol svoju rodnú Argentínu, ktorá je na jednej strane veľmi bohatou krajinou, no na tej druhej miestom existenčnej chudoby pre milióny ľudí. Dôvodom tejto sociálnej priepasti je podľa neho egoizmus prameniáci z nechoty

Svätý Otec nechcel v prvom rade vynášať súdy a riešiť príčiny invázie, ale apeloval na to, že vojna a zabíjanie nevinných nesmú byť spôsobom riešenia konfliktov.

Foto: TRUNI/B. Likavská

Vedenie Trnavskej univerzity vrátane prorektorov a dekanov spolu s prof. Skorkom (uprostred)

vstúpiť do dialógu a spochybníť svoje vlastné presvedčenie. „Pokiaľ je človek ochotný vzdať sa časti svojho svetonázoru a svojho majetku s cieľom pomôcť druhému, v ktorom dokáže vidieť svojho brata, tam sa začína cesta skutočného dialógu,“ uviedol profesor Skorka.

Všetky formy diktátorských režimov, od fašizmu až po komunizmus, majú podľa Skorku jedného spoločného menovateľa. Tým je snaha o násilné pretlačenie univerzálnej pravdy, ktorú musia všetci akceptovať. „Politická strana, ktorá vyhrá voľby, hoc i s dvojtretinovou väčšinou, by nikdy nemala presadzovať svoje názory ako jediné správne. Mala by ich konfrontovať v diskusii s menšinovými stranami a marginalizovanými skupinami,“ upozornil rabín.

Praktická aplikácia dialógu v mierových rokovaníach

Dialóg by mal podľa Skorku vždy viesť ku konkrétnym činom.

Ako príklad uviedol aktivity katolíckej Komunity Sant' Egidio, ktorá pracuje na budovaní mieru cestou dialógu po celom svete. „Vstupujú do ohniska konfliktu s cieľom nastoliť kultúru dialógu a vzájomného porozumenia,“ priblížil aktivity komunity rabín. Výsledkom ich snáh bolo napríklad uzatvorenie mierovej dohody v Mozambiku po pätnástich rokoch trvania občianskej vojny.

Ako príklad mierotvorcu spomenul rabín aj pápeža Františka, ktorý bezprostredne po ruskej invázii na Ukrajinu navštívil ruského veľvyslancu s prosbou, aby mu – hneď ako to bude možné – zariadil stretnutie s ruským prezidentom Vladimírom Putinom. Svätý Otec, ako Skorka zdôraznil, nechcel v prvom rade vynášať súdy a riešiť príčiny invázie, ale apeloval na to, že vojna a zabitie nevinných nesmú byť spôsobom riešenia konfliktov. „Pápežovi išlo o vytvorenie mostu dialógu a v tejto neúnavnej snahe o mier medzi Ruskom a Ukrajinou

pokračuje dodnes,“ vyzdvihol pápežov prínos k snahe o mier. Podobné nasadenie sledoval Skorka u Svätého Otca i počas jeho návštevy Svätej zeme, kde sa snažil o dialóg medzi Izraelom a Palestínou.

Rabín verí, že vďaka svojmu skutočne pokornému a empatickému prístupu sa Svätý Otec dokáže priblížiť k akémukol'vek človeku bez ohľadu na jeho presvedčenie a že si s ním dokáže vytvoriť vzťah. Hlava Katolíckej cirkvi nám ukazuje, že v človeku s iným svetonázorom by sme nemali vidieť ohrozenie, ale príležitosť hľadať spoločné prieniky a cestu vzájomného porozumenia. „Verím, že ak skutočne viete, kto ste a aká je vaša identita, a druhý človek vás nebude presvedčať o tom, aby ste to zmenili, nemáte dôvod sa obávať hovoriť so Židom hoc aj o Kristovi. Hoci máme každý inú predstavu o Kristovi, nachádzame aj množstvo spoločných hodnôt, na ktorých môžeme stavať,“ poukázal Skorka.

Cyril Dunaj

**Kardinál Grech: Cieľom synody
nie je meniť doktrínu, ale pomôcť
Cirkvi ohlasovať evanjelium**

V exkluzívnom rozhovore kardinál Grech odpovedá na otázky týkajúce sa prebiehajúcej Synody o synodalite, ktoré vychádzajú z nášho slovenského prostredia.

Nachádzame sa na konci kontinentálnej fázy synodálneho procesu, medzitým sa pripravuje stretnutie vo Vatikáne. Ako vidíte a hodnotíte doterajší priebeh synody?

Veľmi pozitívne. Počúvať cirkvi na rôznych kontinentoch a prostredníctvom kontinentálnych zhromaždení, ktoré sa slávil, sa stretnúť s ľuďmi, nielen s dokumentmi, bola naozaj milosť. Na všetkých zhromaždeniach sme sa stretli so živou cirkvou, s cirkvou plnou nádeje, ktorá sa vážne chce podieľať na misii. Je tu Cirkev, ktorá počúva volanie muža a ženy dneška a prináša ich otázky. Spoločne ako univerzálna Cirkev sa snažíme dať odpoveď vo svetle Božieho slova, pozorní na vnuknutia Ducha.

Rozmanitosť na lokálnej i univerzálny úrovni nebráni jednote. Vyplýva to z rôznych doteraz vypracovaných dokumentov. Ako žiť a uviesť do praxe túto skutočnosť, ktorá je zároveň výzvou?

Jednota neznamená uniformitu, ale ocenenie rozličnosti, rôznych darov, chariziem, povolání a tiež rôznych odpovedí, ktoré môže cirkevné spoločenstvo ponúknuť ako inšpiráciu, ktorá prichádza od Pána.

Keď hovoríme o rozličnosti, neznamená to, že neexistuje spoločný základ, pretože stredobodom všetkého je Ježiš Kristus a evanjelium:

evanjelium čítané aj vo svetle Tradície Cirkvi. Nielen dnes, ale vždy existovali a existujú odtiene, ktoré odrážajú kultúru, dejiny, výzvy každého národa, každého kontinentu.

Čím viac dokážeme oceniť, rešpektovať, podporovať to, čo je špecifické, tým viac budeme schopní posilniť jednotu, vyhnúť sa rozdeleniu. Toto je pre mňa synodalita.

Niektorí synodu a synodalitu nechápu a majú veľké obavy alebo výhrady aj preto, že ju vnímajú cez synodálnu cestu v Nemecku. Môžete povedať niečo o synodálnej ceste v Nemecku a objasniť rozdiel oproti Synode o synodalite?

Môžem objasniť rozdiel, pretože ide o dve rôzne cirkevné skúsenosti. Synodálna cesta v Nemecku mala alebo má za cieľ pomôcť cirkvi v Nemecku nájsť odpovede na otázky, s ktorými sa stretávajú aj biskupi, zatiaľ čo synoda pre univerzálnu Cirkev má veľmi presnú tému: *Za synodálnu Cirkev: spoločenstvo, spoluúčasť a misia*. Inými slovami, ide o hľadanie toho, ako sa celá Cirkev môže skutočne spoznať alebo prehĺbiť svoju identitu. Pretože synodalita nie je pre Cirkev nejakou dodatočnou poznámkou, ale synodalita a Cirkev sú synonymá; vyjadrujú sa navzájom.

Potom je tu podľa môjho názoru ešte jedna veľmi dôležitá špecifickosť. Synoda univerzálny Cirkvi sa začala tým, že vypočula všetkých. Biskupi, ktorí sa zúčastnia na októbrovej Synode biskupov, budú zastupovať celý episkopát, neustále v jednote s Petrom. Ide teda o tri základné rozmery: Boží ľud, kolegialita biskupov a Petrova služba. Toto je zaistené na synode univerzálny Cirkvi. Zatiaľ čo synoda alebo synodálna cesta nemeckej cirkvi je skúsenosťou cirkvi v tejto krajine.

Samozrejme, nemecký episkopát má svoje kompetencie, ale potom má aj svoje hranice, pretože je tiež súčasťou kolégia biskupov

a sú záležitosti, ktoré sa musia uztvárať v kolégiu biskupov, pričom treba mať na zreteli neustálu jednotu s Petrom. Som presvedčený, že moji bratia v nemeckom episkopáte vedia, aké sú ich kompetencie, a chcú toto spojenie s celým episkopátom a s Petrom zachovať.

Ďalšia obava sa týka doktrínálneho aspektu, teda že synoda zmení katolícku náuku. Na ktorú oblasť sa zameriava Synoda o synodalite?

Treba zdôrazniť, že synoda celej Cirkvi, ktorá bude mať zásadnú etapu v Synode biskupov, nemá kompetenciu niečo meniť. Synoda navrhuje, predkladá návrhy Svätému Otcovi, potom je na Svätom Otcovi, aby urobil rozhodnutia.

Úzko vzaté, synoda nemá za cieľ meniť doktrínu. Je to skôr pastoračný nástroj. Samozrejme, počúvanie, rozlišovanie celého Božieho ľudu pod vedením biskupa a biskupov tiež pomôže Cirkvi prehĺbiť pravdy. To však neznamená, že synodálne zhromaždenie môže meniť doktrínu. Môže nám pomôcť lepšie pochopiť dedičstvo, ktoré máme, lepšie pochopiť dnes čítané evanjelium. To je dôležité.

Opakujem však, že cieľom synody nie je meniť doktrínu. Cieľom synody je pomôcť Cirkvi pokračovať v ohlasovaní evanjelia. Preto je synodalita pre misiu zásadná. Podľa môjho názoru má všetko toto presný cieľ: pomôcť Božiemu ľudu otvoriť nové cesty, ktoré uľahčia stretnutie Ježiša s dnešnými ľuďmi. Neexistuje človek, ktorý by bol z tohto stretnutia vylúčený. Je teda na nás všetkých, aby sme toto stretnutie uľahčili.

V horizonte toho, čo ste načrtli, môžeme vnímať synodu ako odpoveď na znamenia čias a potreby dnešného sveta a spoločnosti?

Povedal by som, že téma, ktorú Svätý Otec navrhol pre túto synodu, je pozvaním, aby všetci pokrstení boli predovšetkým

Prijímanie iných musí byť charakteristickou črtou života synodálnej Cirkvi, z ktorej sa nikto necíti vylúčený. Prijatie neznamená schvaľovať rozhodnutia jednotlivých osôb, ale je to spoločné kráčanie, aj keď sme odlišní.

presvedčení, že v nich prebýva Duch Svätý a že prítomnosť Ducha nie je mŕtvou, ale živou a dynamicou prítomnosťou. Že Duch potrebuje myseľ, srdce každého z nás práve preto, aby sme lepšie pochopili evanjelium, aby sme ho vedeli prekladať do jazyka, ktorý je dnes zrozumiteľný, aby sme vedeli nachádzať v evanjeliu odpovede na otázky, ktoré má dnešný človek.

Synoda nám teda chce pomôcť nájsť aj spôsoby, ako môžeme všetci spolupracovať, podeliť sa o svoje zodpovednosti práve preto, aby sme mohli ohlasovať evanjelium. Nikto v Cirkvi sa nemôže cítiť zbavený tohto povolania k misii. Nikto sa nemôže cítiť ukrátený o možnosť, aby sa podelil so spoločenstvom s tým, čo mu patrí. Obzvlášť tí, ktorých Pán povolal a postavil na čelo spoločenstva. Tu mám na mysli nielen biskupov, ale aj kňazov.

Samozrejme, služba tých, ktorí stoja na čele, je veľmi dôležitá. Pomáha nám kráčať po ceste správnym smerom, pretože – ak si nedáme pozor – môžeme kráčať aj zle. Existuje riziko, že zabľúdime. Inými slovami, synodalita je cestou pre Cirkev dneška, zajtrajška, ale treba po nej kráčať s veľkou opatrnosťou.

Aká je súvislosť medzi synodalitou a prebiehajúcou reformou Cirkvi, ktorú presadzuje pápež František?

Pápež František nikdy nezabúda pripomínať, že protagonistom všetkého je Duch Svätý, a platí to aj o tomto synodálnom procese. A ak Duch Svätý chýba, potom to nie je Cirkev, nie je to synoda.

Môžem povedať, že protagonistom je aj Boží ľud. Ale to nie je v rozpore. Boží ľud je protagonistom, pretože v ňom prebýva Duch Svätý. Ak Duch chýba, ľud nebude Božím ľudom. Duch však potrebuje hlas, ľudské srdce a ľudskú myseľ. Toto je teda základná črta tohto obrátenia. Pre mňa, a možno aj pre tých,

ktorí majú ťažkosti pochopiť, čo je to synodalita, môžeme povedať: podme k prvotnej Cirkvi, podme k prvému spoločenstvu, ako je opísané v *Skutkoch apoštolov*, kde sa všetko dávalo do spoločného. Toto je synodalita. Dávať do spoločného materiálne dobrá je možno ťažkým povolaním. Ale dávať do spoločného duchovné dobrá a snažiť sa obohatiť nielen svoju komunitu, ale aj celú spoločnosť, to je podľa mňa štýl Cirkvi.

V našich končinách sa radi pozeráme na praktický aspekt. Aké konkrétne plody môžeme očakávať od tejto synody?

V prvom rade ide o individuálne obrátenie, pretože sme vo svete a nemôžeme povedať, že svet na nás nemá vplyv. Dnešný svet je príliš individualistický. Synodalita však potrebuje toto individuálne obrátenie. Inými slovami, potrebuje ho spoločenstvo, bratstvo, kde napriek našim rôznym charizmám a rôznym službám sme stále jedna rodina. Potrebujeme sa navzájom, a to práve v kontexte toho, čo hovoríme, pretože vieme, že Duch Svätý nie je ničou výsadou, ale je spoločným darom.

Potom si treba osvojiť Ježišov štýl. Ježiš bol synodálny. Chodil s ľuďmi, počúval ich. Kládol ľuďom otázky nie zo zvedavosti, ale aby podnietil odpoveď, ktorá prichádzala skôr zvnútra než zvonka. Bol teda pozorný voči potrebám a snažil sa podržať človeka, najmä toho slabého, krehkého, hriešneho. A Ježiš nikdy nie je sám, ale je vždy spolu s inými, s ľudom, so svojimi učeníkmi alebo s Otcom. Hovoríme o spoločenstve. A spoločenstvo nie je len v horizontálnom zmysle, ale existuje aj vertikálne spoločenstvo, modlitba.

Synodálny Ježiš je ten, ktorý bol pripravený prijať všetkých. Prijímanie iných musí byť charakteristickou črtou života synodálnej

Svätý Otec František sa srdečne zdraví s generálnym sekretárom Synody biskupov a bývalým predsedom konferencie biskupov Malty, kardinálom Mariom Grechom.

Cirkvi, z ktorej sa nikto necíti vylúčený. Prijatie neznamená schvaľovať rozhodnutia jednotlivých osôb, ale je to spoločné kráčanie, aj keď sme odlišní. Je to tak preto, lebo sme presvedčení, že priblížením sa k iným, kráčaním s inými, dokonca aj s tými, ktorí sú odlišní, nie sme sami, ale je tu Duch Svätý. A cez našu prítomnosť, cez naše prijatie, blízkosť, solidaritu Duch prechádza aj na iných.

Potom bude synodálna Cirkev Cirkvou, ktorá má počúvajúce srdce. Počúvanie nie je ľahké. Ľahké je hovoriť, ale umenie počúvať je veľmi náročné uviesť do praxe. Takže toto je ďalšia charakteristika, ktorú možno po završení tohto synodálneho kráčania budeme schopní oceniť a prijať.

Ďalej štruktúry. V skutočnosti už existujú štruktúry, ktoré treba oceniť, treba ich uviesť do pohybu,

pretože na papieri sú. To však neznamená, že v živote Cirkvi sú aj bežnou praxou. Mám na mysli napríklad farskú radu, pastoračnú radu, presbyterskú radu. To všetko sú štruktúry, ktoré boli navrhnuté už od čias Druhého vatikánskeho koncilu, ale nie sú prítomné všade v Cirkvi. Nie preto, že by štruktúry boli nevyhnutné, ale sú ako kostra, ktorá drží telo vzpriamené. Nejde teda ani tak o štruktúry ako o dušu. Keď raz zažijeme toto obrátenie, potom nevyhnutne pocítíme aj potrebu nájsť v našom prostredí spôsob, ako by sa synodalita mohla stať bežnou súčasťou cirkevného života.

Máte nejaké odporúčanie, čo robiť, aby sme nestratili elán a dynamiku, ktorú sme zakúsili počas diecéznej fázy synody?

Napredovať. V diecéznej fáze sa začal proces. A môžem vám

povedať, že nie málo ľudí povedalo, že táto skúsenosť bola pre život cirkvi natoľko plodná, že zachovali diecézne aj národné skupiny.

Preto je pre mňa dôležité, aby nadšenie a elán, ktoré sme zažili pred niekoľkými mesiacmi, pokračovali. Už v tom, čo zaznelo v prvej fáze synody, je materiál pre miestne cirkvi, na základe ktorého sa môžu rozhodovať. To znamená, že už sú tu plody, netreba v tomto ohľade čakať na záver celej synody. Pretože v tom, čo už miestna cirkev alebo konferencia biskupov zhromaždila a prijala, je materiál, v ktorom môžu nájsť určité prvky, a tak môžu aj okamžite začať konať. A to je už ovocie kráčania, synodálnej skúsenosti.

Celý článok si môžete prečítať na nm.sk v rubrike Viera

Ján Heriban

Nová hovorkyňa slovenských biskupov Katarína Jančíšínová: Žena môže byť prínosom pre komunikáciu Cirkvi dovnútra i navonok

Všetci v tíme Nového mesta ju poznáme ako veľmi citlivú, empatickú, no zároveň pracovitú, cieľavedomú a dôslednú ženu, ktorá vždy obdarí milým slovom a úsmevom. V jej živote nastal veľký profesijný obrat, preto sme radi, že prvý rozhovor po zvolení za hovorkyňu Konferencie biskupov Slovenska poskytla exkluzívne nám. Katarína Jančíšínová hovorí aj o tom, prečo jej stálo za to opustiť prácu, ktorá ju baví, a vykročiť do neznáma, ako v nej dozrievalo toto neľahké rozhodnutie, a tiež odpovedá, čo je podľa nej základom dobrého vzťahu hovorca s médiami.

Rozprávame sa v Badíne ešte počas plenárneho zasadnutia Konferencie biskupov Slovenska, kde ťa biskupi pred pár hodinami zvolili za svoju novú hovorkyňu. Aký máš z toho pocit?

O strachu by som nehovorila, ale o bázní áno. Cítila som, že táto správa je niečím prelomová. Na miesto hovorca prichádza prvý raz žena a laička. Cítim obrovskú zodpovednosť a je to aj veľká výzva. Na druhej strane som si uvedomovala, že ak prichádza takéto pozvanie, treba vedieť naň odpovedať, pretože to vnímam ako službu Cirkvi. Určite to neberiem ako cestu svojho kariérneho rastu alebo nového dobrodružstva, ale ako cestu, na ktorej môžem ponúknuť svoje dary a ochotu do služby Cirkvi.

Kedy si dostala túto ponuku a ako dlho si sa rozhodovala?

Ponuka ma zaskočila, no prišla v dostatočnom predstihu pred voľbou, takže som mala dosť času na premýšľanie. Musela som zvážiť, či sa môžem ponúknuť do tejto služby vzhľadom na výzvy, ktoré ako rodina máme pred sebou, a tiež vzhľadom na prácu vo Vydavateľstve Nové mesto, ktorú mám veľmi rada. Keď tá ponuka prišla, cítila som, že nemôžem povedať automaticky nie a po-

trebujem čas na premyslenie. Ja osobne, ale aj v rodine sme zvyknutí klásť si otázku, čo od nás chce Boh. Toto rozlišovanie kladieme pred spontánne, inštinktívne rozhodovanie.

Z toho vyplýva, že túto prácu berieš ako Božie volanie?

Beriem to ako pozvanie, na ktoré som vedela odpovedať v zmysle: som tu a som k dispozícii. Rozlišovanie prebiehalo v mojom vnútri a v rozhovore s manželom, pretože táto práca bude mať dosah aj na našu rodinu. Postavila som sa pred Boha a úprimne som hľadala, či je tento krok v súlade s tým, čo odo mňa v tejto chvíli chce. Dospela som ku kladnej odpovedi, je to výzva, na ktorú môžem a chcem odpovedať pozitívne. Verím, že moja práca bude pre Cirkev a pre spoluprácu s médiami prínosom.

Božie volanie, rozlišovanie a rozhovory s rodinou sú aj odpoveďou na otázku, prečo ti takéto zmena stojí za to? Predsa len opúšťaš „zabehnutú“ prácu, v ktorej si dobrá, a púšťaš sa do niečoho neznámeho.

Úprimne môžem povedať, že v rodine sa vždy snažíme zistiť, čo od nás chce Boh, a nehľadáme vlastný prospech. Nehľadám ho teraz ani ja. Keď človek nejde za svojím vysníva-

Určite to neberiem ako cestu svojho kariérneho rastu alebo nového dobrodružstva, ale ako cestu, na ktorej môžem ponúknuť svoje dary a ochotu do služby Cirkvi.

Foto: J. Kotus

Nová hovorkyňa KBS Katarína Jančíšinová

ným cieľom, ale dáva sa viesť Božím hlasom, niekedy sa nestačí čudovať, aké veci sa dejú.

Oficiálne nastupuješ na novú pozíciu 1. augusta. Ako sa budeš na to pripravovať?

Stále som ešte zamestnaná vo Vydavateľstve Nové mesto, čiže mám ešte plány a nedokončenú prácu aj tu. Verím, že mi na ňu ešte zostane priestor. V júli by som si rada oddýchla s rodinou. Budem mať ešte priestor dobehnúť niektoré veci, ktoré sú pre mňa nové a ktoré budem v novom pôsobení potrebovať. Budem sa preto zaujímať o kurzy a školenia, ktoré by mi pomohli posunúť sa vo svete médií dopredu.

Ako sa na svoju novú prácu pozeráš v kontexte synodality, keď aj pápež často vyzdvihuje úlohu žien v Cirkvi, čo vidno aj priamo vo Vatikáne?

To, čo sa udialo, teda že biskupi zvolili za svoju hovorkyňu ženu – laičku, je posun dopredu pre Cirkev na Slovensku. Ideme v línii pápeža Františka. Znak radosti a pokoja zo strany biskupov je pre mňa signál, že sa dejú pozitívne veci.

Synodálne kráčanie zažívam aj teraz na prvom plenárnom zasadnutí, ktorého som už súčasťou. Je to pocit prijatia, spoločného počúvania a hľadania cesty. Vytvárame spoločenstvo a otvárame sa vanutiu Ducha.

Je v kompetencii hovorca prinášať aj komunikačnú stratégiu, teda napríklad navrhovať, s čím konferencia biskupov iniciatívne vstúpi do verejného priestoru?

Hovorca svojou komunikáciou dovnútra Cirkvi, ale aj smerom von je tu na to, aby odprezentoval mienku konferencie biskupov, teda nebudem komunikovať svoje vlastné postoje, aj keď verím, že sa s nimi budem stotožňovať.

Môžeš však aj proaktívne prinášať témy, ktoré by mali z úst Cirkvi zaznievať na verejnosti?

Istým spôsobom áno, v synodálnom kráčaní je to prirodzené – môj príspevok ako ženy bude prítomný. Človek nemôže negovať samého seba. Cieľom je aj to, aby môj implementovaný prvok ženskosti, respektíve „duch“ ženy bol prítomný cez moje myslenie a komunikáciu.

Čo to v praxi znamená?

Myslím si, že je tu priestor pre ženu, jej prežívanie, cítenie, myslenie, vyjadrovanie sa a prežívanie vzťahov. Žena na poste hovorkyne bude určite reagovať inak ako muž. A je to tak dobre. Žena svojou prirodzenou empatiou, schopnosťou nadväzovať vzťahy a scitlivovať niektoré témy môže byť prínosom aj pre komunikáciu vnútri Cirkvi i mimo nej. Verím, že si na to zvykneme.

Čo je dobrým základom vzťahu hovorca s médiami?

Myslím si, že otvorenosť. Nestavať barikády, ale mať otvorené, čo najviac úprimné vzťahy. Spoločenstvo sa dá vytvárať s kýmkoľvek, ak je nastavenie dobré a ak si nechceme navzájom cielene škodiť. Verím, že ak je vôľa na oboch stranách, dialóg môže prebiehať a byť obohacujúci. Urobím, čo budem vedieť, aby komunikácia plynula čo najlepšie.

Otvorenosť a dialóg sú vlastné aj Hnutiu fokoláre, v ktorom aktívne pôsobíš. Dá sa spiritualita tohto hnutia vhodne prepojiť s prácou hovorkyne?

Som veľmi vďačná Hnutiu fokoláre aj charizme jednoty Chiary Lubichovej za to, že mi už od mladosti pomáhajú na ceste životom. Táto spiritualita ma učí nebyť zatvorená sama v sebe, ale otvárať sa novým výzvam. Nie iba v zmysle osobného napredovania v živote, ale v zmysle vzájomného obohacovania sa. Verím tomu, že každý človek, bez ohľadu na svoj názor alebo náboženské presvedčenie, a aj keď je neveriaci, ma môže dopĺňať a obohacovať. Táto otvorenosť je podľa mňa darom, ktorý chcem prinášať. Pritom si viem zadefinovať, odkiaľ vychádzam a čo sú moje korene. Vždy som vedela, že vychádzam z Katolíckej cirkvi, pretože Hnutie fokoláre je jej súčasťou, a zároveň sa môžem otvárať všetkým ostatným dialógom – s Cirkvou, so spoločnosťou, s inými cirkvami aj neveriacimi.

Fabio Ciardi

Upriamení na Otca

Naše duše majú hľadiet len na Otca. V ňom opäť nájdú Máriu a svätých, ktorí sa stali Bohom. Matka a naši bratia tam hore chcú, aby sme sa na nich dívali takto, pretože ich Rajom je Otec.

Chiara Lubichová opisuje svoju výnimočnú skúsenosť z augusta 1949.

„Máme Otca! Ja mám Otca! Otca! Otče náš... Kto môže byť bohatší ako my, ako ja?“

Začnime však toto rozprávanie 29. októbra 1965. Chiara Lubichová meditovala o Ježišom pozvaní vstúpiť do svojej izby a rozprávať sa s Otcom, ktorý je v skrytosti (porov. Mt 6, 6). Niekedy aj tie najznámejšie slová evanjelia prinášajú nové, nečakané svetlo. Vedomie, že máme Otca a sme v jeho prítomnosti, v nej vzbudilo radosť a dôveru: „Otče, tu som v skrytosti svojej izby. Pred tebou necítim potrebu vysvetľovať, rozprávať a skúmať sa, aby som sa ti predstavila. Cítim len potrebu celá sa ti odovzdať, taká, aká som, so svojimi hriechmi i s tým, čo je dobré, ak sa niečo nájde. (...) Celý dnešný deň budem myslieť na to, že mám Otca, mám svojho Otca, ktorý ma počúva v skrytosti mojej duše. Môžem s ním viesť nepretržitý rozhovor.“

Tento jej vzťah s Otcom má však staršie korene, začal sa 16. júla 1949, dňom, keď už slovo „Otče“ nebolo len slovom, ba ani modlitbou, ale znamenalo skutočne „vstúpiť“ do Otca. Ježiš v Eucharistii spôsobil premenu Chiary a Igina Giordaniho v samého seba. Spolu ho išli prijať do srdca a prosili ho o tú jednotu, za ktorú sa Ježiš modlil pri poslednej večeri: aby všetci boli jedno. A Eucharistia ich spravila Ježišom; jediným Ježišom. Tak si ona, dcéra v Synovi, vo chvíli modlitby uvedomila, že svojimi perami nevyslovuje Ježiš – veď Ježiš nemôže vzývať samého seba –, ale Duchom vnuknuté: „Otče“. Celá sa premietla do Otca. Byť Ježišom na ceste k Otcovi, byť upriamený na Otca – to je kresťanská skúsenosť par excellence. Neskôr napísa-

la: „Odvtedy sa mi zdalo, že náboženstvo chápem úplne inak, než ako som ho chápala predtým. (...) Náboženstvo je predovšetkým pohľadom na Otca. Objavenie Otca znamenalo pre nás konverziu (...): hľadiet v prvom rade na Otca; v Otcovi potom nájdeme všetko.“

Neskôr, v auguste toho istého roku, rozprávala o tejto jedinečnej a trvalej skúsenosti zo 16. júla.

August 1949

Uvedomili sme si, že keď sa stravujeme v jednote a jednota sa stáva základom našej životnej cesty, sme Ježišom, ktorý kráča. Ten, ktorý je Cesta, sa v nás stal počestným, pútnikom. A my sme už viac neboli nami, ale ním v nás: On, božský oheň, pohltil naše dve také odlišné duše do tretej: tej jeho: celej planúcej.

Boli sme teda Jeden a Traja. Ježiš a Ježiš vo Focovi; Ježiš vo mne; Ježiš medzi nami. Ocitli sme sa v monštrancii s Jedným alebo Tromi Ježišmi. (...)

A Ježiš vo mne prišiel pred svätostánok, no nemohol komunikovať, lebo nemohol osloviť ako brata samého seba, tým bratom som bola ja, bola som Ježišom. (...)

A Duch vložil do mojich úst jediné Slovo: Otče!

Tým bolo všetko zavŕšené. Už nechýbalo nič.

Opäť som našla svoju prvú Lásku: Boha – Lásku: Otca.

Uvedomila som si, ako je Ježišov život celý zameraný len na jediného, ktorý „je väčší ako ja“, na jediného, ktorý je dobrý: na Otca. Opäť mi zaznela odpoveď apoštolom: „Keď sa modlíte, nehovorte

Foto: Città Nuova

Igino Giordani a Chiara Lubichová

veľa, vy sa modlite takto: Otče náš. “
 Takto sa Ježiš stráca v Otcovi, a keď
 hovorí, aby sme sa k Otcovi modli-
 li v jeho mene, odvoláva sa na svoje
 slová: „Kto vidí mňa, vidí Otca.“
 My: synovia v Synovi v Otcovi.

A Ježiš stojí pri nás, hľadá a núti
 i nás hľadiet na Jediného: Otca.

Je pri nás a v nás: aby sme na
 Otca hľadeli jeho očami.

Keď príde noc, niet slnka a svet
 osvecuje mesiac a hviezdy.

Takisto duše, ktoré nenašli
 Otca, prebývajú v Ježišovi, majú

na nebi svojej duše Pannu Máriu
 so svätými a hľadajú na nich. No
 keď slnko vyjde, mesiac a hviezdy
 ustúpia, a aj keď tam sú, stratia sa
 vo svetle slnka: Svetlo vyžarované
 Slnkom je Ježiš a Slnko je Otec.

Naše duše majú hľadiet len
 na Otca.

V ňom opäť nájdeme Máriu a svä-
 tých, ktorí sa stali Bohom. Matka
 a naši bratia tam hore chcú, aby
 sme sa na nich dívali takto, pretože
 ich Rajom je Otec.

Gaetano Minuta

Nielen srdce, celé telo

V roku 2003 udelila Trnavská univerzita Chiare Lubichovej, zakladateľke Hnutia fokoláre, titul čestný doktor teológie. Slávnostné odovzdanie titulu sa konalo 23. júna v talianskom Castel Gandolfo. Pred slávnosťou sa v salóniku Centra Mariapolí Chiara stretla s predstaviteľmi univerzity a s delegátmi hnutia pre Slovensko a Ukrajinu. Chiara prítomným oznámila, že večer predtým dostala z Ruska správu o smrti slovenského fokolarína Mariána Jurčišina. Rozprávala, ako je história hnutia pri všetkých významných udalostiach posiatá bolesťami, akoby za postup Božieho kráľovstva na zemi bolo potrebné každým zaplatiť. Mariánovu smrť videla v súvislosti s udalosťou, na ktorú sa pripravovali. Nevedela o tom povedať nič viac, ale bola presvedčená, že bude prameňom nového rozvoja.

Marián Jurčišin-Kovalík

(*26. 5. 1949, Dlhá Lúka – † 22. 6. 2003, Krasnojarsk, Sibír, Rusko)

Z korešpondencie s Chiarou:

Najdrahšia Chiara... cítim v srdci novú vášeň pre opusteného Ježiša, som novým kúskom Tvojej duše. Rád by som bol jediným v čase a priestore rozprestretým skutkom lásky k nemu.

Chcel by som ho v prítomnom okamihu môjho života milovať, objímať, stravovať sa v ňom, byť jeho dychom, aby všetci až po najvzdialenejší kút vesmíru boli jedno, aby sa on, zmrtvychvstalý, keď všetko zjednotí so sebou, mohol vrátiť do Otcovho lona.

Cítim, ako ľudstvo aj vesmír trpia a vzdychajú, rodiac Božích synov... povoláných nasledovať ho. Oni sú preto, lebo je tu Matka, Matka opusteného Ježiša, Matka nádeje a života.

Keď zomrel, Chiara napísala jeho mame: „Prosím Máriu, Bolestnú Pannu, aby vysušila Vaše slzy a bola Vám útechou. No súčasne Vám chcem povedať, aby ste boli hrdá na to, že ste matkou takéhoto syna a že ste ho opäť dokázali darovať Bohu. Teraz je drahokamom v Máriinej korune...“

Marián Jurčišin sa narodil 26. mája 1949 v Dlhej Lúke pri Bardejove. Po

maturite žil a študoval v Bratislave. Štúdium úspešne ukončil a získal titul inžinier elektrotechniky.

Píše: „Bolesť z jedného neúspechu v závere štúdia (nespravil som štátnice na prvýkrát) bola v roku 1973 príčinou dôležitej zmeny v mojom živote. Ocitol som sa zoči-voči trýznivým existenčným otázkam. Práve vtedy som vďaka vlastnej skúsenosti objavil alebo znovuobjavil evanjelium ako základný nosný prvok každého ľudského života. Boh sa mi stal všetkým.“

(...)

„V roku 1982 ma pozvali na mariapolí. Keď som počul hovoriť Chiaru, okamžite mi bolo všetko jasné: vyjadrovala a dotýkala sa mojich najvnútornejších túžob, mala odpoveď na všetky moje otázky. Vyhľadal som zodpovedného za toto stretnutie a povedal som mu, že život, ktorý mi tu predostreli, chcem žiť totálnym spôsobom. Bola to moja druhá konverzia k bratom a k Cirkvi.“

Postupne vo mne dozrievalo rozhodnutie stať sa živou súčasťou Božej rodiny, ktorá mi pomohla ponoriť sa do evanjelia, rozhodol som sa byť fokolarinom.“

Foto: Casa Vita

Marián Jurčišin

Po vojenskej službe začal v roku 1983 žiť vo fokoláre v Bratislave, rokmi jeho voľba dozrela a bola potvrdená. Našiel si prácu v podniku Štátne lesy. Ocitol sa v kancelárii vedľa tej, v ktorej v tichosti pracoval Alexander Dubček. „Mariána považujem za blízkeho priateľa,“ povedal.

V roku 1986 prišiel Marián spolu s ďalšími do Košíc budovať fokoláre pre východné Slovensko. Jozef Polák spomína: „Jeho materinskosť sa naplno prejavila v obdobiach, keď bol zodpovedným za fokoláre. Keď som sa s ním rozprával, cítil som, ako ma priťahuje a vedie tam, kde sa sám pohybuje – do vzťahu s Bohom. Nemával na zreteli nič iné. S ním sa ani nedalo hovoriť len tak o hocičom.“

„Pre mňa ako dieťa,“ hovorí Dominik Berberich, „bol duchovnou postavou. Akoby v ňom bolo čosi tajomné. Vzbudzoval vo mne dôveru a cítil som, že i on mi dôveruje, takže pre mňa nebol žiadny problém hovoriť s ním o všetkom, čo som prežíval – hlavne v období dospievania.“

Skúška

V októbri 2001 odcestoval do Ríma, do Rocca di Papa. Prežíval skúšku viery, ktorú po krátkom pobyte v Centre, vo vzájomnej láske medzi bratmi, s milosťou Božou prekonal.

Tanino (Gaetano Minuta) spomína: „So zodpovednými sme videli, že možno by bolo vhodné otvoriť s Mariánom novú kapitolu jeho života a hádam by aj prostredie mohlo zdôrazniť tento nový začiatok, a navrhli sme mu presťahovať sa do Moskovského fokoláre.“

Rusko

V decembri 2001 odletel Marián do Moskvy.

Z jeho rozprávania:

„Často myslím na Chiarine slová ‚poskytnúť Bohu našu ľudskosť‘, pre mňa to dnes znamená žiť na zemi tak ako v raji. Mať odvahu stratiť aj tie najsprávnejšie a najsvätejšie zámery a kráčať podľa Božieho vanutia. Pri skutočne pravých veciach nejde nikdy o množstvo, ale o kvalitu. Ľudstvo dnes stráca mystický rozmer: ocitlo sa v priepasť aktivizmu, efektívnosti, úspešnosti. Je tu tá prastará choroba. Ešte aj dnes sa sila a moc maskuje za ‚pravdu‘.“

Počas rokov prežitých v moskovskom fokoláre sa Marián stal známym svojou schopnosťou slúžiť, ale najmä pre základný prvok nevyhnutný pre spoločný život – nechať sa usmerňovať a viesť druhými.

Monika Mayerhoferová z fokoláre v Krasnojarsku spomína, ako prišiel v júni 2003 až do srdca Sibíri na stretnutie rodín:

„Marián nám s obvyklou delikátnosťou otváral svoje srdce prekrývajúce nádhernými dojmami z tohto kúta sveta a miestnych rodín: ‚Sú také nádherné. My sme niekedy skoro zvyknutí na určité veci a výsledky, akoby to bolo normálne. Neuvedomujeme si, že sú to skutočné zázraky, malé, či veľké...“

V klaretiánskom kláštore v Krasnojarsku sa predstavil hosťom z protestantskej a pravoslávnej cirkvi a rozprával o svojom živote, o radoch, keď našiel svoje povolanie ako laik úplne nasadený pre jednotu. (...)

Nasledujúce ráno počas svätej omše, pred odchodom transsibírskeho vlakom na prípravu mariapoli do Čeljabinska, poprosil nebeského Otca, aby sa v životoch rodín potvrdili všetky prijaté milosti.

„Odprevadila som Mariána aj ostatných na vlak,“ hovorí Monika. „Vidiac v jeho očiach toľkú radosť a šťastie, opýtala som sa ho: ‚Však si nechal na Sibíri kus srdca?‘ S veľkým úsmevom odpovedal: ‚Nielen srdce, celé telo!‘ Ešte vidím jeho radostnú žiariacu tvár a dlho zdvihnutú ruku na pozdrav...“

O pár hodín Mariánova cesta opustila pozemské koľaje a zmenila sa na prudký let. Bola nedeľa 22. júna 2003.

Z knihy Emigrant a jeho priatelia, Vydavateľstvo Nové mesto, 2012

¹ Centrum Mariapoli – formačné centrum Hnutia fokoláre.

Tatiana Kubišová

Fenomén Trizuljakovci

Výnimočným osobnostiam, sochárovi Alexandrovi Trizuljakovi a jeho manželke, všestrannej výtvarníčke Eve Trizuljakovej, sa podarilo v živote dosiahnuť mnoho úspechov. Okrem svojich nadčasových umeleckých diel nám tu však zanechali svoje najväčšie dielo v podobe silnej, kultivovanej a súdržnej rodiny, prekypujúcej talentom. Tento fenomén približuje výstava diel troch generácií Trizuljakovcov v Pistoriho paláci v Bratislave, predstavujúca až dvadsaťjeden umelkýň a umelcov tejto neobyčajnej dynastie.

Príbeh umeleckej rodiny

Na prvom podlaží sú vystavené diela Alexandra a Evy, zatiaľ čo ich potomkom patrí celé prízemie. Je to vskutku zážitok. Priestor národnej kultúrnej pamiatky, poznačenej časom, dokonale sprítomňuje tvorivú atmosféru, v ktorej vyrastalo osem detí Trizuljakovcov. V dome pod Kalváriou sa schádzali umelci z celého Československa, ale aj zo zahraničia, pričom umelecké debaty sa viedli za dlhým stolom. Narodiť sa dvom výrazným umelcom znamenalo byť tiež súčasťou ich tvorivého procesu. Každú nedeľu rodina trávila čas pri Dunaji, kde si mama Eva rozložila stôl a robila skice dnes už zaniknutej dunajskej krajiny a svojich blízkych, ktoré spracovávala doma. Tak ako si my dnes fotografujeme svoje rodiny, ona si svojho manžela a deti maľovala na plátno. Všetky deti nakladali hlinu na otcove sochy. Syn Klement, dnes významný architekt, si s úsmevom spomína, ako raz prišiel zo školy a otec ho privítal s prosbou, či by mu stál ako model pre sochu *Corpus Christi*. A tak zhodil tašku z chrbta a potom hodnú chvíľu strávil v stoji s rozpaženými rukami. Dcéra Michaela, ktorá sa venuje textilnej kompozícii, si rada pripomína momenty návratov otca zo zahraničných ciest. Vždy z nich priniesol hrozno a knihy o umení, ktoré boli vtedy veľká vzácnosť. Členovia rodiny sa vzájomne inšpirovali, aj si

pomáhali. Solidarita a umenie sa im tak prirodzene dostali pod kožu.

Víťazstvo a zrada

Bol to otec Alexandra Trizuljaka, roľník z Varína, vďaka ktorému máme dnes možnosť obdivovať bohatú tvorbu dynastie. Išlo vlastne o jeho rozhodnutie, že jeho synovia získajú vzdelanie. Alexander študoval v Bratislave aj v Prahe, ako pedagóg mal možnosť formovať Vysokú školu výtvarných umení. Tvoril monumentálne diela zdobiace exteriéry v mestách, areály nemocníc či kostoly. Jeho najvýraznejším dielom je dominantná socha *Víťazstvo* na bratislavskom Slavíne. Zaujímavé je, že možnosť zobraziť postavu vojaka, ktorý nohou drví nacistický kríž, získal kresťan a nestraník. Zdalo sa, že vďaka jeho bezprecedentnému nadaniu ho režim toleroval, no potom sa vo Vatikáne stretol s pápežom. Jeden upršaný deň roku 1972 navždy zmenil rozkvitnuté cesty celej rodiny. Známý sochár dostal pre svoje kresťanské postoje hodínovú výpoveď, nemohol učiť ani vystavovať. Navyše, jeho deti nesmeli študovať na gymnáziu ani na vysokej škole. Časť ľudí z komunity, ktorá si u Trizuljakovcov predtým podávala kľučky, ich prestala zdravieť a pri náhodnom stretnutí prechádzala na druhú stranu ulice. Autorovo meno bolo vymazané z knihy o Slavíne. Normalizácia

Foto: A. Trizuljak ml.

Komentovaná prehliadka pre verejnosť v Pistoriho paláci, 18. jún 2023

sa ho snažila vohnať do slepej uličky aj tým, že už nedostával zákazky na sochy pre verejné budovy. Po prekonaní prvotného šoku sa rozhodol využiť svoje kontakty, naložil diela svojej manželky Evy do auta a jazdil za známymi, ktorým ich ponúkal na predaj.

Všetky dobré veci

Ako sa vraví, všetko zlé je na niečo dobré. Počas dvadsiatich rokov, keď bol nútený sa stiahnuť z verej-

ného a spoločenského života, sa Alexander Trizuljak intenzívne venoval sakrálnnej tvorbe, ktorú dnes môžeme obdivovať v takmer tridsiatke kostolov. Diela s biblickými motívmi vytvárala aj jeho talentovaná a čínorodá manželka Eva. Jej maliarska spontánnosť, znalosť rôznych techník a nevídaná aktivita sa podpísali pod pozoruhodnú tvorbu. Okrem portrétov a krajinomalby vynikala v textilnej technike artprotise, známe sú jej *Loretánske litánie* a *Krvavé*

sonety. V Pistoriho paláci nejedna duša návštevníka pookreje práve nad jej umením.

Ich deti napokon vyštudovali vysoké školy v Česku, kde bola atmosféra uvoľnenejšia a bol im dopriaty rozlet. Väčšina z nich sa umeniu venuje dodnes. Trizuljakovci mali dvadsaťosem vnúčat, z ktorých podstatná časť zdedila umelecké vlohy, nielen výtvarné, ale aj literárne a hudobné. Výstava *Trizuljakovci, príbeh umeleckej rodiny* potrvá do 23. júla 2023.

Ezio Aceti

Čo všetko trápi tínedžerov?

V treťom článku o dospievaní sa lepšie pozrieme na emocionálny a sexuálny rozmer u chlapcov a dievčat a celý rad problémov, ktoré sprevádzajú toto turbulentné obdobie. Ako môžeme mladým pomôcť nasmerovať energiu, ktorá vychádza zo sexuality a afektivity tak, aby nezraňovali seba ani iných? V druhej časti sme sa zamerali na zmenu v myslení u adolescentov. Ak chceme ako rodičia svojim deťom lepšie porozumieť a prispieť k tomu, aby z nich vyrástli slobodní a zrelí dospelí, osvojme si zopár poznatkov o ich vývoji, no najmä vydávajme svedectvo o kráse vzťahov a vedíme ich k sebaovládaniu.

Predpoklad

Evolučný vývoj človeka má za cieľ evolúciu druhu a realizáciu ľudstva ako rodiny schopnej harmonickej spolunažívať. Toto všetko sa deje pre evolučné zákony vpísané do ľudskej bytosti, ako aj pre slobodu ľudí určovať svoj život. V dospievaní je vývoj inštinktívneho mozgu obzvlášť silný. Cieľom je pripraviť človeka na dospelý život. Práve z tohto dôvodu sa lepšie pozrieme na afektívno-vzťahový rozmer.

Vzťahová a afektívna dimenzia

Vnútorňý svet adolescenta charakterizuje intenzívny emocionálny a sexuálny rozmer.

Tieto silné impulzy podmieňujú rad typických problémov dospievania:

- *Vzťah s dospelým je naštربة-ný.* Adolescent prežíva napätie a má rôzne ťažkosti spojené s potrebou autonómie a nezávislosti. Cíti potrebu odlúčiť sa od rodičov, no zároveň sa chce pridať k skupine, aby si vybudoval vlastnú identitu.
- *Masturbácia:* štatistiky hovoria, že 70 % chlapcov a 30 % dievčat praktizujú masturbáciu. Skúmajú vlastné telo, ženie ich napätie podmienené sexuálnym vývojom. Hoci ide o jav, ktorý je typický najmä pre dospievanie, je dôležité poskytnúť chlapcom a dievčatám usmernenia, ako správne vnímať a prežívať vlastnú sexualitu. Užitočné rady a informácie im

môžu pomôcť, aby sa dokázali ovládať a pochopili krásu sexuality v rozmere sebadarovania.

- *Kríza identity* je charakterizovaná opakovanými nesplnenými predsavzatiami a rozporuplným správaním, ktoré podmieňujú zmeny nálady a konflikty so sebou samým a s inými. Klamstvo zvyknú adolescenti využívať ako prostriedok obrany pred kritikou a aby vyzneli sebaistejšie.
- *Zalúbenie:* na základe štatistík vieme, že vo veku 12 až 18 rokov sa dospievajúci najmenej päť ráz zamilujú. Citové vzplanutie prežívajú ako čosi absolútne. Tento cit vnímajú často egocentricky.
- *Predčasný pohlavný styk:* priemerný vek, keď adolescenti okúsia prvýkrát pohlavný styk, je 14 rokov. Spôsobujú to rôzne faktory, najmä vplyv masmédií a nedostatok autentickej afektívnej a sexuálnej výchovy v kombinácii s presúvaním zodpovednosti rodiny na iné vzdelávacie inštitúcie, ktoré sú často bez hodnôt.

Najdôležitejšie je, aby sa dospievajúci chlapec či dievča stali pánmi svojej afektivity a sexuality.

Pre mužov je ťažšie usmerňovať svoje inštinkty, takže pornografia a masturbácia často predstavujú riziko vzniku skutočnej závislosti, ktorá môže trvať veľa rokov. Dievčatá ťažšie zvládajú svoje afekty

Dôležité je, aby sa dospievajúci stali pánmi svojej afektivity a sexuality.

Foto: Pexels.com

a city, sú ustavične zaľúbené a trápí ich žiarlivosť, časté zmeny nálad a rôzne formy manipulácie.

Život v skupine je príznačný pre spôsob dospievania a odpútania sa od rodiny. Mladí hľadajú vlastnú identitu, čo je neraz spojené s nemalou námahou a mnohými rizikami. Ak je skupina, do ktorej sú začlenení, pozitívna, bude to pre nich veľká pomoc na ceste v ústrety dospelosti. Potreba identity je však neraz taká silná, že mnohým chlapcom a dievčatám hrozí, že sa stanú súčasťou pochybných a rizikových skupín.

Využívaniu médií, najmä Instagramu, TikToku, Facebooku a rôznych sociálnych sietí, ktoré sa stali miestom výmeny a rozširovania identity, sprevádzanej kľúčovitým získavaním sledovate-

ľov pre potvrdenie vlastnej sebaúcty, by bolo potrebné venovať väčší priestor.

Výchovné postoje rodičov

Vzťahy sú mimoriadne dôležité a dospievajúceho majú posúvať k čoraz väčšej zrelosti. Dohoda a súlad majú mať prednosť pred príkazmi a trestami.

Afektívny a sexuálny problém je súčasťou procesu identity, ktorý dospievajúceho núti experimentovať s často povrchnými, promiskuitnými a neusporiadanými vzťahmi. Rodičia sa musia veľmi snažiť, aby svoje deti vhodnými radami usmerlili na ceste za zrelosťou:

- Predstavte svoj vlastný pohľad na afektivitu a sexualitu. Sexualitu treba prezentovať ako

energiu, ktorá je vlastná mužovi a žene, a prejavuje sa prostredníctvom sebadarovania.

- Ponúknite konkrétne rady a usmernenia, ktoré dospievajúcemu pomôžu správne nasmerovať energiu plynúcu zo sexuality a afektivity.
- Vydávajte príklad vlastným svedectvom o spôsobe prežívania vzťahov.
- Podporujte adolescentov na ich ceste k zrelosti a zvládnutiu sexuality tým, že im ponúknete možnosť angažovať sa v oblasti sociálnej solidarity a služby.
- Ak ste veriaci, vedte svoje deti od mala k osobnému vzťahu s Ježišom. Čistota je cieľ, ktorý možno dosiahnuť postupne aj vďaka modlitbe a sviatostiam.

Mária Kohutiarová

Komisár pre deti Jozef Mikloško: Čas je to najväčšie, čo môžeme deťom dať

*Nahrávali sme narýchlo pár hodín pred jeho ďalším pracovným odle-
tom do zahraničia. Komisár pre deti a dlhoročný zanietenec pre prácu
s deťmi z detských domovov Jozef Mikloško (54) však nezaprel, že má
pre deti stále otvorené srdce a okrem množstva výborných,
odborných rád a poznatkov aj zdravý sedliacky rozum a radosť z rodi-
čovstva. Náš rozhovor sa točil okolo toho, v čom je aj po toľkých
rokoch doma a čo ho teší a dáva mu zmysel v práci okolo detí.*

Mnoho rodičov chce naplniť potreby dieťaťa materiálnym dostatkom. Je to to, čo dieťa potrebuje?

To je trošku taká opičia láska. Zdeněk Matějček, veľký český psychológ, ktorý robil štúdie o nechcených deťoch a venoval sa veľa aj domovákovi, povedal zaujímavú vec: „Najdôležitejšie je dať deťom istotu vo vzťahoch.“ To je to, čo dáva dieťaťu základnú podmienku bezpečia. Keď je dieťa v bezpečí, môže optimálne rozvinúť to, čo dostalo v genetickom potenciáli, pretože žije v rovnováhe. Ak má dieťa citovú istotu, to znamená vnútorné bezpečie, všetko sa optimálne rozvíja. Všetko ostatné je sekundárne. Materiálne istoty sú dôležité, ale nevytvárajú dieťaťu vnútorné bezpečie. Zažil som príbeh jedného chlapca v domove, mal doma vážny konflikt. Jeho otec, ktorý nebol chudobný, mu kúpil nový plazmový televízor. Ten chlapec ho raz v hneve rozbil a povedal: „Otec, pod' so mnou do kina! Nechcem, aby si mi dával materiálne veci, chcem mať s tebou vzťah!“ Čiže mladí cítia, že zahŕňanie materiálnymi vecami ich robí len krátkodobými šťastnými. Deťom, ktoré žijú citovo v istote, materiálny dar pomôže, ale tým, ktoré takéto zázemie nemajú, tým materiálny dar žiadne vnútorné bezpečie a rozvoj nezabezpečí.

Otáznikom sú aj hranice, ktoré potrebujeme deťom nastaviť. Často z toho máme ako rodičia strach...

Viete, rodič má ľavú a pravú ruku. Tá ľavá, to je tá základná podmienka, predstavuje bezpodmienečnú lásku, prijatie, istotu. Dieťa sa musí cítiť milované, či je pekné alebo škaredé, múdre alebo hlúpe, či má jednotky, alebo päťky – vždy sa musí cítiť prijaté. Druhá oblasť, teda otázka pravej ruky, je otázka hraníc. Raz som sa pýtal človeka, čo dlhodobo robil s narkomanmi a s mladými závislými, ktoré deti sú najrizikovejšie, aby do toho spadli. Povedal zaujímavú myšlienku: na prvom mieste sú tí, ktorí nemali žiadne rodinné zázemie, boli z rozbitých rodín. Na druhom mieste sú to však deti, ktoré nemali nikdy určené hranice. Všetky deti potrebujú byť milované, ale aj mať hranice. V týchto mantineloch sa deti vedú normálne vyvíjať, fungovať. Nie je to tak, že nedám dieťaťu hranice, aby sa mohlo rozvíjať samo. Hranice dávajú dieťaťu určité bezpečie, istotu. Samozrejme, je v „náplni práce“ dieťaťa tieto hranice prekračovať, skúšať a hľadať svoje cesty a rodič mu to znepríjemňuje tým, že ho formuje. Len pri istote, že je milované a že má hranice, sa dieťa dostáva do normality. Ak má len hranice, je to tyranská výchova, kde platí len „musíš, musíš, musíš“. Keď má dieťa len bezpodmienečné prijatie a lásku, ale nemá hranice, dostane sa do takého stavu, že vlastne nevie, čo je dobré, čo zlé a nevie sa v živote orientovať. Preto pripomínam rodičom to krásne prirovnanie,

Najdôležitejšími osobami sú pre dieťa otec a mama, či sa to niekomu páči, alebo nepáči.

Foto: M. Zajiac

Jozef Mikloško, komisár pre deti

že majú dve ruky: jednu na lásku a druhú na hranice.

Často ako rodičia nosíme v sebe otáznik, či dávame svojim deťom dosť času.

Toto je výborná vec, pretože sa nedá byť online rodičom. Čas je to najvzácnejšie, čo deťom môžeme dať. Štatistiky nám hovoria, že rodičia sa venujú deťom priemerne sedem minút denne... Osobný kontakt nenahradia žiadne videá, žiadne veci, je nesmierne dôležitý. Robili sme výskumy, čo deťom z domovov pomáha, čo je pre ne také najliečivejšie. Ukázalo sa, že najdôležitejšia pre dieťa je atmosféra lásky, prijatia a dôvery. Toto je nekonečne liečivý prúd, ktorý vie dať len rodič, ktorý je schopný mať kvalitný čas s deťmi. Chcem zdôrazniť

rodičom, že sú tí najdôležitejší pre dieťa, a keď si preň nájdú dobrý čas, je to pre dieťa desaťnásobne liečivejšie ako všetci odborníci. Liečivá moc rodiča spočíva v obyčajne strávenom čase: boli sme chytať ryby, boli sme sa bicyklovať... To je pre dieťa viac ako množstvo liekov a tento spôsob pomoci platí hlavne pre rodičov. Pre dieťa sú dôležití aj ostatní dospelí, čo ho sprevádzajú: napríklad učitelia, vychovávatelia. Robil sa výskum, ako pomôcť dieťaťu, keď zlyháva rodina. Zaujímavé bolo, že kamaráti pomôcť nevedeli, nemali ten liečivý vplyv na vzťahy, ale učitelia, vychovávatelia áno. Čas je extrémne dôležitý, byť blízko pri dieťati, vytvoriť priestor venovaný len jemu, aby nám bolo dobre. Často stačí jednoduchá vec: oslavujeme, spomíname, čo sme pekné zažili, čo kto komu po-

vedal... Existuje teória, ktorá hovorí, že dieťa má v sebe aj dobré, aj zlé veci. Najlepší spôsob, ako pomôcť dieťaťu zbaviť sa tých problémových vecí, je nahradiť ich dobrými. Toto je rodičovstvo: ako rodič neviem celkom vymazať tie zlé veci z dieťaťa, ale viem dobrou atmosférou a prijatím rozširovať dobro v dieťati, čím automaticky zlo ustupuje.

Keby ste mali povedať očami obyčajného dieťaťa, tak čo potrebuje pre život, aby bolo radostné, aby si povedalo: môj život je skvelý?

Poviem to inak: robili sme výskum u siedmakov, dvanásťročných, čo ich trápi. Je to pre nás také veľké memento, lebo veľa vieme o deťoch z úst odborníkov, no priamo od detí vieme málo. To, čo vyšlo, je nezapímateľná úloha rodiny v očiach detí. Bol som prekvapený, ako jasne to povedali: potvrdili význam otca, mamy, starých rodičov... Pre deti je mimoriadne dôležité mať pri sebe dospelých, ktorí im prinášajú bezpečie a naplňujú potreby. Najväčší strach, a potvrdilo to až 43 percent detí, majú z toho, že ich odlúčia od jedného alebo oboch rodičov.

Bolo pre mňa zaujímavé zistiť, ako to deti citlivo vnímajú. To znamená, že vidia ohrozenie v rozpade rodiny. Bolo tiež zaujímavé, že pomenovali, ako málo sa s nimi komunikuje, a pritom deti citlivo vnímajú aj veľké celospoločenské problémy. Ďalší fenomén, ktorý ma zaujal, bolo vnímanie detí, že ich dospelí neberú vážne. Preto je dôležité tráviť s nimi čas, viesť rozhovory, debatovať s nimi. Musíme opäť konštatovať, že najdôležitejšími osobami sú pre dieťa otec a mama, či sa to niekomu páči, alebo nepáči. Asi najlepšie to vystihuje citát Matky Terezy: „Ak by sme mohli vrátiť lásku do rodín, svet by sa zmenil na raj.“

Celý článok si môžete prečítať na nm.sk v rubrike Rodina.

Veronika Rendeková

K adopcii musí každý pár dozrieť, nie je to vždy odpoveď na bezdetnosť

Po dlhých rokoch čakania na príchod vlastného dieťaťa sa s manželom rozhodli pre adopciu. Do života im nakoniec vstúpil len polročný synček, ktorý je u nich zatiaľ v pestúnskej starostlivosti. „K takémuto rozhodnutiu musí pár dozrieť a vôbec to nemusí byť cesta pre každého,“ hovorí mama Bianka Kováčová. Rozprávali sme sa s ňou nielen o ceste za vytúženým dieťaťom, ale aj o tom, ako prežíva svoje materstvo.

S manželom máte momentálne v pestúnskej starostlivosti tripolročného synčka. Ako sa zrodilo vaše rozhodnutie prijať do rodiny cudzie dieťaťko?

V čase, keď sme s manželom spolu ešte len chodili a pripravovali sa na manželstvo, rozprávali sme sa o tom, že keby dieťa neprichádzalo, či by sme boli naklonení aj možnosti prijať do rodiny iné dieťa. Vtedy sme, samozrejme, až tak veľmi nerátali s touto možnosťou, ale vnútorne sme boli naladení, že áno. Keď sme sa neskôr vzali, deväť rokov sme čakali, či k nám príde dieťaťko prirodzenou cestou, ale neprišlo, a tak v nás možnosť adopcie začala postupne dozrievať. U mňa to prišlo asi o niečo skôr ako u manžela. Začali sme teda cítiť povolanie k inému príbehu ako k tomu, keď dieťa príde prirodzenou cestou. Išli sme sa teda najprv nezávisle porozprávať do Návratu, neziskovej organizácie, ktorá sa venuje týmto témam, a rok nato sme si už podali žiadosť na Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) a začali sme aj s prípravou v Návrate.

Aká bola príprava a ako ste ju vnútorne prežívali?

Podľa mňa bola perfektná. Bola veľmi intenzívna a trvala približne pol roka. Stretli sme sa tam aj s inými párami a samožiadateľmi. Spoločne sme mali rôzne aktivity.

V mnohých veciach nám to s manželom pomohlo pomenovať si niektoré veci. Samozrejme, veľa sme sa o tom aj rozprávali. Stať sa rodičom takýmto spôsobom je v niečom iné. Je to veľká neznáma v tom zmysle, že keď sa vám narodí dieťaťko, viete, že zdedilo polovicu z vás a polovicu z vášho partnera. Pri adopcii je dieťaťko určite aspoň zo začiatku pre vás úplne cudzie. Neviete, čo všetko si nesie so sebou aj po psychickej stránke, nepoznáte jeho rodinnú anamnézu. V tomto bola príprava naozaj super.

Vy ste boli s manželom od začiatku nastavení na adopciu, potom sa však situácia zmenila. Čo sa stalo?

Keď sme skončili prípravu, chceli sme ísť do osvojenia hneď. V požiadavkách, ktoré žiadatelia vyplňajú, sme vtedy uviedli, že nám nezáleží na etnicite. V tom čase sme si mysleli, že na rómske dieťa, ktorých je na Slovensku dosť a nie sú až také žiadané, nebudeme dlho čakať. Pozitívne bolo, že v tom období šíрили osvetu aj niektoré mediálne známejšie osobnosti, ktoré prijali rómske deti. Sama som tiež bola na rôznych diskusiách a podľa mňa sa tomu ľudia celkom otvorili. Tým sa však v našom prípade udialo to, že keď sme volali na úrad, aby sme sa opýtali, v akom štádiu sa ako čakatelia nachádzame, povedali nám, že mnoho ľudí pred nami si zmenilo kritérium z bieleho dieťaťa na róm-

My sme dlho vnímali v našom manželstve istú prázdnotu, niečo nám chýbalo, a teraz je tu zrazu s nami ďalší človek a je úžasný.

Foto: Archív B. Kováčovej

Blanka Kováčová so synčekom

ske, a preto zrejme budeme musieť čakať dlhšie, ako sme si mysleli.

Vtedy sme s manželom začali v duchu prehodnocovať, či by sme dokázali zmeniť nejakú ďalšiu z našich požiadaviek. Kritérium, ktoré sme napokon boli ochotní zmeniť, bolo to, ktoré sa týka osvojiteľnosti. Rozhodli sme sa preto pre pestúnstvo. V tom čase práve prepukol covid. Po niekoľkých stretnutiach vo veci pestúnstva nám nakoniec ponúkli nášho chlapčeka.

Naznačili ste, že byť adoptívnou mamou je v niečom iné. Asi aj pocity, ktoré sa s materstvom spájajú, prichádzajú iným spôsobom. Vedeli by ste to opísať?

Bála som sa toho, aké to bude. Väčšinou sa pri pôrode spúšťa hormonálna kaskáda, ktorá navodzuje určité pocity, a fungujú tam rôzne fyziologické a biochemické mechanizmy. Najviac mi však pomohlo,

keď som bola za svojou najlepšou kamarátkou v Kanade, kde som jej dva mesiace pomáhala starať sa o dcérku, pretože tam nemajú úplne taký systém škôlok ako u nás. Veľmi som si ju zamilovala. Vtedy to bolo pre mňa veľmi dôležité, že napriek tomu, že je to „cudzie dieťa“, vedela som si ju zamilovať a tešila som sa na chvíle s ňou. Veľa sme toho spolu zažili. Ona mala vtedy rok a pol a vďaka tejto skúsenosti som nejako vedela, že budem schopná ľúbiť aj dieťa, ktoré som neporodila. Keď nám potom ponúkli nášho synčeka a keď sme videli jeho prvú fotku, hneď som sa do neho zaľúbila.

Ako vyzerá vytváranie vzťahovej väzby v každodennej realite a ako reagoval váš syn?

Reagoval. Nevieť, asi to nemám celkom s čím porovnať, pretože som zažila vlastne iba takéto svoje bábätko. Nevieť, ako to

vyzerá, keď to je prirodzené a bez nejakých ťažkostí. My sme si o tom veľa čítali a aj nás na to pripravovali v Návrate. Veľmi sa dbalo na to, aby bol synček iba s nami, nikto iný ho nemohol zobrať na ruky, nikto iný ho nemohol pohladkať. Maximálne lekár terapeut. Iba my sme ho krmlili, iba my sme ho prebaľovali, musel byť stále pri nás a musel nás mať na očiach. Veľmi sme dbali na všetky tieto veci, ktoré sa týkajú vzťahovej väzby. Ja som ho teda nosila v nosiči najviac, ako som vedela, a najviac, ako sa dalo.

Čo je pre vás na materstve najkrajšie?

Tým najväčším darom je ten človečik sám osebe. My sme dlho vnímali v našom manželstve istú prázdnotu, niečo nám chýbalo, a teraz je tu zrazu s nami ďalší človek a je úžasný. A pre mňa ako vedkyňu je zároveň úžasné sledovať, ako sa učí, rastie a z nehovoriaceho a nepohybujúceho sa bábätka je dnes triapolročný chlapček, ktorý dokáže milión vecí. Fascinujúce je sledovať to a sprevádzať ho pri tom. Na druhej strane cítim aj obrovský strach. Aká zodpovednosť je na nás a akú obrovskú moc majú rodičia vo vzťahu k svojim deťom, a to ma niekedy zavalí.

Máte pocit, že tá zodpovednosť je v niečom väčšia ako u biologických rodičov?

Nevieť, či väčšia, ale v niečom iná. Je to moje subjektívne vnímanie. Všetky prijaté deti sú viacmenej traumatizované, nesú si so sebou svoj batôžtek, ktorý si vo väčšine prípadov nepamätajú, a práve to rané detstvo má najväčší vplyv na všetky ďalšie veci v neskoršom živote. Toto je taký môj strašiak. Nemyslím jeho traumy, ale to, aby som mu to ja nejakým svojím nesprávnym prístupom nezhoršila. Ak by sme mali biologické dieťa, možno by som sa v tom cítila slobodnejšie.

Mamkin krížik

Ked' som bol malý, nepamätám sa odkedy, ale pravdepodobne od narodenia, mi moja mamka každý večer pred spaním, ako aj pri každom rozlúčení, keď som niekam odchádzal z domu, urobila na čelo krížik. Aj v čase totality, keď to nebolo bežné, mi napríklad pri rozlúčke do školy v prírode urobila pred nástupom do autobusu nenápadný krížik, o ktorom sme vedeli iba my dvaja.

Táto prax sa stala pre mňa normálnou aj počas rokov štúdií. Mamkin krížik ma sprevádzal na cesty, k maturite, na skúšky a niekedy sa spájal s mojimi, ako aj s mamkinými slzami. Niekedy – v obave, že mamka na krížik zabudne – som si ho (už aj ako vysokoškolský študent) od nej vypýtal. Bol pre mňa nielen súčasťou života, ale aj niečím posvätným.

Pred časom jeden z mojich mladších priateľov utrpel ťažký úraz. Bola to pre každého z nás nečakaná správa. Sprevádzal som na anesteziologicko-resuscitačné oddelenie (ARO) jeho mamu so starším bratom. Nevedeli sme, čo nás čaká...

Chlapec ležal v umelom spánku, napojený na prístrojoch. Mama pristúpila k posteli a skôr, ako ho pobozkala, povedala jeho meno a urobila mu krížik na čelo. Až potom

nasledoval bozk. Opakovalo sa to pri každej návšteve. Túto skutočnosť neovplyvnila prítomnosť lekárov, zdravotných sestričiek ani ošetrovateľov. Na tvári ženy bolo vidno, že vkladá celú svoju nádej na uzdravenie najmladšieho syna práve do tohto znamenia.

Keď sme sa autom vracali z nemocnice, rozprával som sa so starším bratom svojho zraneného priateľa. Jeho mama sedela potichu na zadnom sedadle. Otočil som sa a v jej rukách som videl, ako jemne a pomaly posúva zrnká ruženca.

Nechcel som slovami rušiť tento posvätný rozhovor. Práve pri tých návštevách na oddelení ARO (ktoré je pre mnohých v dnešnej spoločnosti postrachom a určitým tabu) som mal dojem, že vidím vlastnú mamku. Neostalo mi iné, než krátko skonštatovať: „V tomto sú naše mamky rovnaké!“

Aj teraz, keď sa už pomaly blížim k dôchodkovému veku, mi mamka pri každom odchode z domu urobí krížik na čelo. Priznám sa, že bez neho si to už ani neviem predstaviť. Odvtedy, čo som sa stal kňazom, však aj ja jej pri rozlúčke jemne vtlačím na čelo krížik. Tento nepatrný znak sa tak stal vzájomným.

Martin Uher

Tak dobre sme sa už dávno neporozprávali

Jedného dňa mi zavolať známy, či by som nechcela televízor, starší, dvojročný, ale lepší ako ten môj. Prijala som ho, s manželkou mi ho darovali.

Chcela som sa im aspoň trošku odvdáčiť. Kúpila som kačicu a zvažovala som, či im ju mám zaniešať, aby si ju pripravili sami. Nakoniec som sa rozhodla, že im pripravím celý nedeľný obed, aby nemali starosti a robotu navyše. Kúpila som aj čerstvé zákusky a pozvala som ich na obed. Obaja sú chorí, majú veľa zdravotných problémov. Už dlhšie sme neboli spolu pre covid a iné naše choroby.

V nedeľu som si privstala. Bola som na rannej svätej omši a do obeda som všetko v pokoji stihla pripraviť.

Našťastie sa mi obed vydaril, aj polievka. Oni sú neveriaci, ale vedia, že ja chodím pravidelne do kostola. Mysleli si, že som musela veľmi skoro vstávať, aby som to stihla. Ja som to robila s láskou pre nich a pre Boha. Hovorili, že sa cítili ako v hoteli. Atmosféra bola veľmi príjemná. Tak dobre sme sa už dávno neporozprávali – konštatovali sme.

Domov som im zabalila všetko, čo zostalo z kačice, a tiež koláče.

Prežili sme krásne štyri hodiny. Cítila som prítomnosť Ježiša medzi nami, lebo tam bola vzájomná láska.

Betka Vančíková

Vďaka za vaše svedectvá solidarity a vzájomnosti.
Svoje príspevky môžete aj naďalej posilať na e-mailovú adresu casopis@nm.sk.

Dobrý človek ešte žije

S manželom sme sa tešili, že môžeme spolu so synom stráviť niekoľko dní v Prahe. Stovežatá, zaliata jarným slnkom, nás privítala rušnými ulicami, ale i tichom múzeí a galérií.

Cestou späť domov sme sa zastavili na čerpacej stanici, aby sme natankovali a občerstvili sa. Dali sme si kávu a ja som si všimla pani obsluhujúcu za pultom. Bola upravená, čulá a každému sa prihovárala vládny hlasom. Medzi platbami za pohonné hmoty pripravovala zákazníkom kávu, ba dokonca stihla splniť prosbu otecka s malou dcérkou: „Našlehané mléko by ste nám, prosím, neudělala?“

Vlúdnosť prostredia, ale aj výborná káva nás posilnili a my sme mohli pokračovať do cieľa našej cesty, do Košíc. Po viac ako dvoch hodinách jazdy sme opäť zastali, aby manžel vystriedal syna za volantom. Znenazdajky sa manžel opýtal: „Kde je moja taška s dokladmi a peňaženkou?“ Prehľadali sme každé miestečko v aute, ale tašku sme nenašli. Žiaľ, zistili sme, že manžel zabudol tašku na čerpacej stanici v Česku. Čo teraz?

Pohotový syn vyhladal na internete telefón na čerpaciu stanicu. Pani potvrdila, že po našom odchode našli tašku

zavesenú na stoličke. Manžel sa jej poďakoval a navrhol doručenie tašky cez kuriérsku službu, ktorú objedná hneď po našom príchode do Košíc. Povedal jej, že ak by mala nejaké výdavky, môže si vybrať peniaze z jeho peňaženky. Pani na to zareagovala, či môže dať odmenu kolegovi, ktorý tašku našiel. Mierne uspokojení sme nasadli do auta, ale v hlave sme mali otázku, či sa to naozaj podarí, či skutočne manžel tašku dostane. Domov sme došli pred polnocou. Na druhý deň manžel zabezpečil kuriéra. Prešlo päť dní a taška s dokladmi a peňaženkou bola späť. Neuveriteľné, však?

Chcem sa aj touto formou poďakovať pani Renáte, vedúcej čerpacej stanice, za jej ukážkovú ohotu a láskavosť, s akou dokáže aj vo vypätí svojich pracovných povinností robiť správne rozhodnutia. Uvedomila som si, aký vplyv má správanie ľudí na okolie, ako ovplyvňujeme svojimi vonkajšími prejavmi našich blízkych i náhodných ľudí. Zároveň ma to povzbudilo v presvedčení, že dobrý človek ešte žije.

Dáša Fedorková

Korene viery

V téme o modlitbe ma oslovili myšlienky o koreňoch viery. Spomenula som si na svoje korene: V našej rodine sme sa nezvykli modliť deviatnik k Božskému Srdcu, ale nebolo dňa, že by sme v modlitbe nespomenuli: „Božské Srdce Ježišovo, zmiluj sa nad nami.“ Otec bol veľmi zručný, pracovitý a z dreva vyrobil kľakadlo, ktoré mali moji rodičia v spálni. Často som večer videla, najmä ocka, ako tam kľakal a modlil sa. Mamka sa väčšinou modlila pri posteli. Stôl, kde sme spoločne stolovali aj sa spoločne modlievali, nebol v kúte, ale v prostriedku kuchyne. To sú moje spomienky na korene viery v rodine.

Tak sme sa to s manželom snažili praktizovať aj u nás doma. Verím, že aj v našich deťoch niečo zostalo. Teraz je na nich, ako svoju vieru budú pestovať a odovzdávať ďalej. Nechceme si nič privlastňovať. To, čo sme dostali, sme sa snažili ustavične a nezištne odovzdávať.

Často bol pre mňa veľkým príkladom manžel. Raz, keď bol chorý a čakala ho operácia, vybrali sme sa na odľahlé

pútnické miesto pomodliť sa a tiež poprosiť o pomoc. Keď som písala na papier prosby, Janko prišiel ku mne a povedal: „Napíš, prosím, prosbu za deti a vnúčatá, nech nestratia vieru.“ Vtedy som si uvedomila, že on neprosí za seba a za to, aby operácia dopadla dobre, ale myslí na iných. Veľmi ma to vtedy oslovilo. Napísala som teda, čo chcel.

Raz v nedeľu – práve sa končilo stretnutie komunity – som sa chcela ísť podeliť o túto svoju skúsenosť. Vtom mi zavolala vnučka, že sa nemá ako dostať na svätú omšu. Rozhodovala som sa, čo je správne – ísť sa podeliť o svoju skúsenosť, alebo odviezť vnučku do kostola. Trvalo to pár sekúnd. „Ty chceš rozprávať o koreňoch viery a vnučka bude bez nedeľnej svätej omše?“ V duši som si povedala: „Pane, ja som nič, ty si všetko...“ a išli sme s manželom odviezť vnučku na svätú omšu. Zdalo sa mi, že aj týmto malým skutkom lásky odovzdávame korene viery.

Anna Kožušková

Jozef Kadlic

Výchova k ľudskej láske (prvá časť)

Dospieť k integrite svojej osoby nepatrí k jednoduchým úlohám mladosti. Získať vládu ducha nad telom je úloha naozaj náročná. Predpokladá totiž pochopenie tajomstva ľudskej lásky a s ňou spojenej sexualít. Toto zamyslenie môže pomôcť tým, ktorí pracujú s mládežou, aby mali odvahu diskutovať s nimi aj o tejto téme a ukázať spôsob, ako o ľudskej láske rozprávať.

Ved' Cirkve, ako hovoril sv. Ján Pavol II., nemá strach z intenzity citov mladých, pretože ona je symbolom životaschopnosti.

Kto teda vo svojom živote poznal a zakúsil, že žije vďaka tomu, že je milovaný Bohom a blízkymi, usiluje sa o to isté, lebo druhí žijú vďaka tomu, že sú milovaní.

1. Prevládajúci vplyv spoločnosti

Žijeme vo svete, ktorý sa čoraz väčšmi vo svojom štýle života a uznávaní hodnôt radikálne odlišuje od životného štýlu kresťana. V otázke rozvodov, potratov a sexuálnej neviazanosti nám zákony vnucujú mentalitu, ktorá rodinu ťažko zraňuje. Žijeme v prostredí, ktoré považuje mnoho vážnych hriechov za štandardné konanie: sex pred svadbou, antikoncepcia, zabíjanie nenarodených, rozvody... Uvedomujeme si, že televízia, reklamy, internet a vôbec celospoločenská klíma cielene vyvolávajú falošné predstavy o intimite sexuality a ľudskej lásky.

Môžeme sa pýtať, čo je za tým. Jedno je isté, a síce, že cieľom masovokomunikačných prostriedkov nie je ani tak integrita mladého človeka v oblasti ľudskej lásky a s ňou spojenej sexuality, ale v mnohých prípadoch ide predovšetkým o zisk. V konečnom dôsledku ide o veľmi smutné konštatovanie. O to viac je úlohou Cirkvi, aby citlivo, ale zároveň pravdivo rozprávala s mladými o týchto témach a pomáhala im tak na ceste k ľudskej zrelosti.

2. Základné falošné predstavy

Dnešná spoločnosť stále viac klame mladým ľuďom o ľudskom živote. Vnucuje im názor, že cieľom sexuality je rozkoš, ale nehovorí nič o darovaní sa, o plodnosti lásky, o deťoch a ich výchove. Sexualita

sa teda vníma čisto konzumným a subjektívnym spôsobom.

Ďalší častý omyl sa týka ľudskej krásy. Televízia, časopisy, internet zbožšťujú krásu ženy a muža niekedy až do nereálnych podôb, čím dochádza minimálne podvedome k manipulácii pri pohľade na ľudskú krásu. Preto nie je jednoduché pre súčasného človeka pochopiť, že krása človeka je omnoho komplexnejšia záležitosť. Vonkajšia krása, často dráždivá, nemôže byť základom pravej lásky. Muž síce môže v živote stretnúť omnoho krajšiu ženu, než je jeho manželka, ale aj napriek tomu tú svoju miluje, pretože je pre neho celkom jedinečná.

3. Falošné názory v Cirkvi

Aj v Cirkvi sa stretávame s názormi, ktoré viac-menej pramenia zo strachu, aby sme nehovorili netaktne a tvrdo a tým niektorých ľudí nezranili, alebo aby sme nenařazili. Možno niekedy aj pre určitú neistotu, ako vlastne o sexualite hovoriť. V každom prípade však platí, že o tejto téme treba rozprávať. Motívom pre nás má byť odvaha zvestovať evanjelium života súčasnému ľuďom.

4. Úloha Cirkvi

Cirkev má aj v dnešnom svete zodpovednosť a zároveň príležitosť zvestovať súčasnému človeku krásu Božieho stvorenia tak, ako bolo Bohom „vysnívané na počiatku“. Musíme odhaľovať pravú tvár sexu-

Foto: A. Jacková

Sprievod Krížovej cesty - apríl 2023

ality, ľudskej lásky, manželstva a rodičovstva s veľkou istotou, pretože tým pomáhame ľuďom vstáť do plnosti života.

Zaoberať sa témou sexuality v živote človeka má veľký význam. Ak poznávame Boží plán s človekom a s ľudskou láskou vrátane sexuality, učíme sa žiť plnohodnotne a zodpovedne. Kresťanská tradícia ustavične a neúnavne obhajovala ľudskú prirodzenosť proti tým, ktorí ju osočovali, nenávideli alebo ju znižovali. Pravoverná kresťanská tradícia obhajovala skvelosť človeka vo sfére jeho telesnej prirodzenosti. Preto by sa ohlasovatelia evanjelia nemali domnievať, že hlásaním Božieho slova komplikujú ľuďom život. Naopak. Prinášajú bohatstvo pravdy, ktorá oslobodzuje a umožňuje prežiť hlbší život. Znamená to však prechádzať úzkou bránou a v tom spočíva náročnosť tejto cesty.

5. Objaviť lásku a učiť sa láske

Základom pochopenia Božieho diela je poznanie toho, čo je láska.

V *Knihe Genezis* čítame, že Boh stvoril človeka, aby bol jeho obrazom. Teda človek je Božím obrazom. To znamená, že ak chceme pochopiť človeka, musíme sa pozeráť na Boha – na vzor. V tomto svetle poznávame, že človek nie je podobný Bohu iba tým, že má rozum a slobodnú vôľu, ale tiež tým, že je schopný lásky. Pre človeka je najdôležitejšie učiť sa láske, ktorá má svoj zdroj v Božej láske. A ako miluje Boh človeka, to sme poznali v Ježišovi. On nám ukázal, že pravá láska tu na zemi vyžaduje obeť, sebazaprenie, správnu mieru sebaovládania a askézy. On na svojom živote ukázal, že láska k druhej osobe vedie človeka až k heroickému sebadarovaniu života. Láska, to nie je iba emócia, láska je voľba vzťahu k druhému človeku, ktorý síce vychádza z citu, ale je prejavom vôle.

Láska neuzatvára človeka, ale učí ho budovať pravé harmonické vzťahy s druhými. Mladý človek stojí pred úlohou naučiť sa pra-

vej láske. Na vychovávateľoch je, aby s mladými brali do rúk Sväté písmo a krok za krokom ich učili láske. Je to láska snúbenecká, manželská, otcovská, ale aj materská, nežná a citlivá, schopná obetavých činov. Je veľkorysá a nepočíta výhody. Vyžaduje službu druhým, odpúšťa a prosí o odpustenie. Musíme teda konštatovať, že láska je krásna a náročná zároveň.

Kto sa naučí láske, neberie druhého človeka ako objekt manipulácie či ukojenie pudu, ale ctí jeho dôstojnosť. A miluje dotýčnú osobu pre ňu samu. Teda vidíme, že človek je schopný tzv. vyššej lásky, nie lásky žiadostivej, ktorá vidí len predmety umožňujúce uspokojenie vlastnej žiadostivosti, ale lásky priateľskej a obetujúcej sa. Kto teda vo svojom živote poznal a zakúsil, že žije vďaka tomu, že je milovaný Bohom a blízkymi, usiluje sa o to isté, lebo druhí žijú vďaka tomu, že sú milovaní.

Marika Bacher, Lukáš Frištyk

Neskutočný zážitok! Mladí hodnotia vystúpenie medzinárodného umeleckého zoskupenia Gen Verde v Bratislave

Po necelom roku zavítala hudobná skupina Gen Verde opäť na Slovensko. V piatok 12. mája vystúpila so svojou šou v bratislavskom Dome kultúry Zrkadlový háj. Vďaka bohatému kultúrnemu a medzinárodnému zloženiu predstavuje ich tvorba veľmi pestrý kolorit štýlov a rytmov zo všetkých kútov sveta. Veria, že hudbou dokážu preklenúť problémy rôznorodosti a múry rozdelenia, ktoré vedú ku zbytočným konfliktom a vojnám. Svojím umením podporujú mier a dialóg. Domovské sídlo skupiny je v talianskom Loppiane neďaleko Florencie, ktoré je medzinárodným komunitným mestečkom Hnutia fokolóre.

Okrem samotného koncertu zorganizovala skupina Gen Verde aj hudobné, tanečné a divadelné workshopy. V priestoroch Spojenej školy sv. Františka z Assisi v Karlovej Vsi malo okolo 100 mladých (vo veku od 14 do 27 rokov) príležitosť objaviť svoje dary a talenty a ponúknuť ich spoločnosti ako prostriedok budovania mieru. Vďaka medzinárodnej účasti zažili mladí zo Slovenska a z Ukrajiny jedinečnú skúsenosť s prekonávaním kultúrnych rozdielov a objavom krásy jednoty v rozmanitosti. Projekt skupiny Gen Verde im dodal väčšiu sebadôveru a pocit, že môžu niečo zmeniť a že ich príspevok je v tomto svete potrebný.

Prinášame niekoľko dojmov priamo od účastníkov.

Čo si odnášaš zo stretnutia s Gen Verde?

„Bol to veľmi pekný zážitok. Dievčatá z Gen Verde povedali veľa múdrych vecí a podelili sa s nami o veľmi hlboké skúsenosti. Celý víkend bol pre mňa jeden veľký zážitok.“

„Odnášam si pozitívnu energiu; povzbudilo ma to, aby som šla ďalej – tak v duchovnom, ako aj svetskom živote.“

„Odnášam si neskutočné zážitky spojené s hudbou a zaujímavými hosťami, ale najviac som vnímala dobrú atmosféru, ktorá tam všade vládla.“

„Čo si odnášam? Veriť v seba a nevzdávať to.“

„Bolo to veľmi krásne. Očakávala som, že to bude niečo menej záživné, také, že nič pre mňa. Keď som však prišla na koncert a potom som bola s dievčatami z Gen Verde na workshopoch, tak som si tie chvíle veľmi vážila. A tak tiež som si našla nové kamarátstva, čo je tiež super.“

„Spoznala som veľa milých ľudí a tiež som si našla pár nových kamarátov.“

„Zjednocovala som sa s ostatnými; všimla som si tých, čo boli bokom, čo sa hanbili a báli sa zapájať.“

Odporučil by si toto podujatie kamarátom? Ak áno, prečo?

„Áno, odporučil. Myslím, že podeliť sa o zážitky, ako bol tento, je veľmi dobré – bol najlepším v mojom doterajšom živote; boli tam dobrí ľudia.“

„Určite áno, spoznáš príbehy iných ľudí, naberieš nové skúsenosti.“

„Áno, skvelý duchovný program, zábava, pohyb...“

„Určite áno. V ten deň som sa nemala veľmi dobre, mala som zlú náladu a ani sa mi tam nechcelo ísť. Keď som ich uvidela hrať, tak to so mnou spravilo niečo naozaj výnimočné, niečo, čo doprajem zažiť každému (myslím tú skvelú energiu).“

Čo by si chcel odkázať Gen Verde alebo organizátorom?

„Dúfam, že sa to ešte zopakuje.“

„Gen Verde, ste super! Dúfam, že sa na Slovensku ešte uvidíme! A organizátorom: zorganizovali ste to perfektne!“

„Ďakujem veľmi krásne za celé podujatie, že ste ho pripravili pre nás mladých. Jedno veľké ďakujem aj za celú logistiku, program, preklady, zabezpečovanie jedla, priestorov.“

Augustineum PENZIÓN

Novovybudovaný štýlový Penzión Augustineum sa nachádza v kúpeľnom mestečku Bardejovské Kúpele približne 150 m od kúpeľnej kolonády s 8 liečivými minerálnymi prameňmi. Penzión je situovaný v krásnom prostredí Čergova a Šariša a nachádza sa len 5 km od mesta Bardejov.

Dlhoročné miesto letného oddychu kardinála Jozefa Tomka

Pre organizované kresťanské skupiny, duchovné spoločenstvá, farské rady, a pod. ponúkame široké možnosti na kresťansky orientované programy zamerané na duchovný rozvoj, obnovu manželstva a vzťahov v rodine. K dispozícii je privátna kaplnka v priestoroch penziónu s kapacitou do 60 osôb, ktorá je zasvätená sv. Augustínovi.

Bardejovské kúpele 63

info@augustineum.sk

Bardejov, Slovensko

ubytovanie@augustineum.sk

Telefón: 054 474 23 23

recepcia@augustineum.sk

www.augustineum.sk